

Välfärd och utveckling

Förslag till budget för Västra Götalandsregionen 2014

Förord

Ingenting betyder mer för Västra Götaland än människorna som bor här. Att vi tillsammans skapar en trygg, hållbar och positiv utveckling är en drivkraft som ger bränsle åt alla verksamheter i Västra Götalandsregionen. Det är invånarnas behov idag och imorgon som ständigt står i fokus.

Värderingarna som styr arbetet är jämlikhet och jämställdhet.

Vi vill skapa det Goda livet i Västra Götaland, det är vår vision. Det är en vision som förpliktigar och som kräver ständig utveckling.

Vi vet att det i vårt område kommer att bli fler och fler som får leva allt längre. Att de ska kunna ta del av det goda livet kommer att ställa stora krav på sjukvård, primärvård och kommunal äldreomsorg. Vi utvecklar därför vården i Västra Götalandsregionen, i samverkan med kommunerna, så att mer och mer vård ska kunna ske i hemmet eller i hemmets närhet. Det är en fråga om bekvämlighet, trivsel och trygghet för patienterna och en fråga om hur vi bäst ska använda de resurser som regionen har till sitt förfogande. Det skapar också möjligheter att vidare utveckla den specialistkompetens som finns inom våra sjukhus för de som behöver avancerade ingrepp. Den avancerade vården i Västra Götaland håller redan idag högsta världsklass och vårt uttalade mål är att ha Sveriges bästa hälso- och sjukvård 2025.

Västra Götalandsregionen driver också en rad verksamheter som är resultatet av politisk vilja och förmåga att se vilka behov vi har av utökad kunskap och möjlighet till förändring för människor för att skapa ett bättre vardagsliv. Vi har ett unikt kompetenscentrum mot våld i nära relationer, vi har en rättighetskommitté som ser till att bevaka att regionen utvecklar tillgänglighet och motverkar diskriminering, Hälsan och stressmedicin ser till hur vi kan motverka stressrelaterade sjukdomar etc. Dessa verksamheter finns för att bidra till jämlik hälsa i Västra Götaland. Befolkningens hälsoliv påverkas av sociala omständigheter som politiken kan förändra, även om regionen i det arbetet bara är en av många aktörer. Här är det samlade arbetet mot arbetslöshet och att förebygga hälsoproblem av andra sociala skäl nycklar för en mer jämlik hälsa.

Västra Götalandsregionen agerar inte i ensamhet, varken inom eller utanför Västra Götalands gränser, utan på ett jordklot som i många meningar krymper. Det som händer i vår omvärld påverkar naturligtvis även regionens verksamheter. Det förhållningssätt vi har valt att möta detta är att vara aktiva. Vi driver på regionutvecklingen genom infrastruktursatsningar, lokala satsningar för jobb och utveckling och inte minst satsningar för att skapa jobb för unga. Det totala resultatet blir att vi har en arbetsmarknadsregion som växer när restiderna minskar, möjligheten för bekväm och effektiv pendling med kollektivtrafik är större än någonsin och satsningarna fortsätter. Vårt mål om att regionen ska vara helt oberoende av fossila bränslen 2030 kvarstår och med ledning av nuläget ser vi att detta kräver kraftsamling för minskad klimatpåverkan regionalt men också nationellt. De gröna näringarna och hållbara transportsystem är en viktig del av vårt arbete för hållbar region och har också stark koppling till industriutveckling och jobb.

Regionens resurser är hårt ansträngda. Den stora anledningen till det är den fortsatt mycket höga arbetslösheten. 2012 var ett år då alltför många invånare i Västra Götaland fick uppleva sämre tider och tyvärr verkar 2013 och 2014 endast att bli marginellt bättre. Ändå har Västra Götaland klarat den försämrade konjunkturen på ett relativt bra sätt, framförallt i Göteborgsområdet. Blandningen av näringar och det stora internationella utbytet är en styrka för området. Den goda tillgången till högre

utbildning runtom i regionen skapar unga människor som står väl rustade för att delta i arbetslivet i hela Västra Götaland. Göteborgsområdet är ett nav i Västra Götaland men i starkt ömsesidigt beroende med omgivande orter och landsbygd. Därför satsar vi i denna budget på ett paket som vi kallar "Hela regionen ska leva".

En av de branscher som växer är Life Science området. De möjligheter Sahlgrenska universitetssjukhuset erbjuder till klinisk forskning är direkt orsak till att Astra Zeneca placerar 25 procent av all sin forskning till Västra Götaland och Mölndal. Men regionen bidrar också till att Västra Götaland är en attraktiv plats att arbeta, leva och bo på via de satsningar vi gör på kulturen, inte minst för barn och unga men även på de stora scenerna. Självklart spelar en god hälso- och sjukvård och bra infrastruktur också en viktig roll för att människor ska välja att bo i Västra Götaland. Alla är välkomna till Västra Götaland, oavsett vad de flyr ifrån eller vilka drömmar de vill förverkliga här.

I Västra Götalandsregionens verksamheter är medarbetarna den allra viktigaste resursen. Att regionens medarbetare är engagerade, kompetenta och effektiva vet vi. Vi vet också att vi begär mycket ibland men att de alltid levererar, oftast över förväntan. Att Västra Götalandsregionen fortsätter att utvecklas som arbetsgivare är en viktig del för att verksamheterna ska fortsätta att vara framgångsrika, både i det korta och det långa perspektivet. Det gäller inte bara arbetsvillkoren utan också att vi ser jämställdhet och mångfald som framgångsfaktorer i alla organisationens nivåer.

Det här är en budget som håller i den riktning som vi inlett under mandatperioden med fortsatt utveckling av sjukvården och satsningar på regionutveckling för att bygga möjligheter i hela Västra Götaland till att leva det goda livet. Nu och i framtiden är välfärd och utveckling den grund som vi står på.

Gert-Inge Andersson
Socialdemokraterna

Birgitta Losman
Miljöpartiet

Sören Kviberg
Vänsterpartiet

Förord.....	2
Så här läser du budgeten.....	5
Vision Västra Götaland – Det goda livet.....	7
Gemensamma värderingar och förhållningssätt.....	8
Politisk plattform.....	10
Regionutveckling.....	20
Jämlik hälsa.....	30
Rättighetsfrågor.....	32
Hälso- och sjukvård.....	34
Gemensam service.....	40
Strategisk lednings- och uppsiktsverksamhet.....	44
Övriga finansierade verksamheter.....	49
Ekonomiska förutsättningar.....	50
Resultat och balansräkning.....	61

Så här läser du budgeten

Budgeten utgör Västra Götalandsregionens viktigaste styrdokument och uttrycker regionfullmäktiges mål och uppdrag till nämnder och styrelser. Genom att ställa resurser till förfogande och formulera tydliga resultatnivåer som ska eftersträvas i varje verksamhet skapar regionfullmäktige de förutsättningar som behövs för att möta invånarnas behov och förväntningar. Samtidigt anger budgeten även de ramar som verksamheterna ska verka inom.

Visionen – Det goda livet och dess dimensioner, utgör portalen till budgeten och ska beaktas inom samtliga verksamheter i Västra Götalandsregionen. Personalvisionen, hälso- och sjukvårdens utvecklingsstrategi, Framtidens hälso- och sjukvård samt Västra Götalandsregionens plattform formulerar strategiska utvecklingsinriktningar som ska gälla i berörda verksamheter. Det finns också andra styr- och policydokument som ger vägledning och stöd i arbetet med att utveckla verksamheterna. Budgeten uttrycker de grundläggande värderingar och gemensamma förhållningssätt som ska präglade alla verksamheter och de anställdas arbete.

Regionfullmäktige utgår i Budget 2014 från ett medborgar-/invånar-/kundperspektiv. Avsnitten i budgeten tydliggör de mål och resultatnivåer som ska uppnås inom respektive verksamhet. Mål som riktas till ett verksamhetsområde(styrelse/nämnd) men som förutsätter medverkan av eller samarbete med andra områden(styrelser/nämnder), ska beaktas inom respektive verksamhetsområde. Ansvarigt verksamhetsområde(styrelse/nämnd) ansvarar således även för samordning, uppföljning och återrapportering av målet. Till varje mål har knutits ett fåtal indikatorer med tydliga resultatnivåer som ska uppnås under budget- och planperioden.

I budgeten anges övergripande mål ur ett medborgar-/invånar-/kundperspektiv, indikatorer som tydliggör resultatnivåerna samt uppdrag till nämnder och styrelser.

- Med övergripande mål avses den utveckling och inriktning som gäller på några års sikt.
- Med indikatorer avses de målnivåer som ska uppnås inom respektive verksamhet(styrelse/nämnd) under planperioden.
- Med uppdrag avses särskilda aktiviteter som verksamheten(styrelse/nämnd) ska genomföra under budgetåret och återredovisa till regionstyrelsen och regionfullmäktige.

De övergripande målen för varje verksamhetsområde ska följas upp och redovisas på ett enhetligt sätt för att möjliggöra jämförelser. Efter att regionfullmäktige har fastställt budget 2014 påbörjas arbetet i styrelser och nämnder med egna detaljbudgetar. Detaljbudgeten ska innehålla de övergripande mål, indikatorer och uppdrag som beslutas av regionfullmäktige. Samtliga verksamheter ska således arbeta med de övergripande mål, indikatorer och uppdrag som direkt eller indirekt berör verksamheten. Detaljbudgeten får kompletteras med verksamhetsmål och uppdrag som utarbetas av respektive styrelse/nämnd.

Det som sägs om Västra Götalandsregionens verksamheter ska även gälla för verksamheter som bedrivs på uppdrag av regionen. Därför ska fullmäktiges övergripande mål beaktas på samma sätt, vid upphandling och avtal, eller vid uppdrag till externa verksamheter, som för de egna verksamheterna.

Regionstyrelsen utarbetar ett dokument som redovisar hur styrelsen och regionkansliet avser att genomföra budgeten, vilket arbete som ska bedrivs samt hur en genomarbetad uppföljning under

budgetåret ska ske. Det senare avser såväl regionstyrelsens egna verksamhetsområden som det regiongemensamma arbetet. På samma sätt ska respektive nämnd och styrelse utarbeta ett motsvarande dokument som avser den lokala verksamheten och deltagandet i det regiongemensamma arbetet.

I budgeten används begreppen Västra Götalandsregionen eller regionen då organisationen Västra Götalandsregionen avses. Med Västra Götaland avses det geografiska området.

Vision Västra Götaland – Det goda livet

Regionfullmäktige antog den 5 april 2005 »Vision Västra Götaland – Det goda livet« som grund för fortsatt utvecklingsarbete i Västra Götaland.

Vision Västra Götaland – Det goda livet« är en vision för »territoriet« Västra Götaland. Det centrala inslaget i visionen är Det goda livet. Det definieras enligt följande:

- En god hälsa
- Arbete och utbildning
- Trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet
- En god miljö där de förnybara systemen värnas – naturen, boendet och arbetslivet
- Möta behoven hos barn och ungdomar
- Uthållig tillväxt, som skapar resurser för alla, och ett rikt kulturliv

Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling, där dess tre dimensioner – den ekonomiska, sociala och ekologiska är sinsemellan beroende och förstärker varandra.

Visionen utgör en plattform för arbetet att stärka Västra Götaland som en attraktiv region att bo och verka i. Den har tagits fram i samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna genom de fyra kommunförbunden i Västra Götaland, och med medverkan från en lång rad parter i övrigt – näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, universitet/högskolor, statliga organ med flera.

Fem fokusområden ska prioriteras i det fortsatta arbetet – näringsliv, kompetens, infrastruktur och kommunikationer, kultur och hälsa. Till detta kommer fyra perspektiv som ska genomsyra alla insatser – den gemensamma regionen, jämställdhet, integration och internationalisering.

Att ta fram mål och strategier och att genomföra åtgärder för att uppnå ambitionerna i visionsdokumentet är ett ansvar alla berörda parter.

Vision Västra Götaland är en viktig plattform och ska beaktas i Västra Götalandsregionens planerings- och genomförandearbete.

Se vidare <http://www.vgregion.se/visionvastragotaland>

Gemensamma värderingar och förhållningssätt

Västra Götalandsregionen ska bidra till att medborgarna känner trygghet, framtidstro och delaktighet. Individerna ska bemötas utifrån en helhetssyn med omtanke, inlevelse och respekt. Verksamheterna ska kännetecknas av kvalitet, tillgänglighet, nytänkande och effektivitet. Medarbetarnas arbetssätt ska präglas av öppenhet, ansvarstagande, samarbete och delaktighet.

Öppenhet

Öppenhet och kommunikation är bärande framgångsfaktorer för att Västra Götalandsregionen ska vara tydlig och trovärdig. För att uppnå verksamhetsmål och utveckla regionens verksamheter krävs ett processinriktat, kommunikativt och framtidsinriktat ledarskap, både på övergripande nivå och i verksamheterna. I ett öppet och tillåtande klimat kan fel och misstag bli möjligheter till lärande som förbättrar verksamhetens kvalitet. Korrekt och lättillgänglig information är en självklar del av god service och ett gott bemötande.

Delaktighet och ansvar

En demokratisk organisation förutsätter dialog och medbestämmande. Patienter och anhöriga ska få information och kunna vara delaktiga i behandling och planering av vårdinsatser. De som brukar regionens verksamheter ska ges möjlighet till påverkan och delaktighet. Nyfikenhet, utvecklingsvilja och initiativförmåga ska uppmuntras hos alla anställda. De har ett personligt ansvar i genomförandet av den egna verksamheten och ska beredas möjlighet till medansvar i den vardagliga planeringen. Det är alla anställdas uppdrag att bidra till att forma och utveckla verksamheterna utifrån de politiskt fastställda målen.

Helhetssyn och samverkan

Alla som möter invånarna ska i sitt arbete utgå från den enskildes perspektiv och samtidigt ha ett övergripande regionperspektiv på verksamheterna. Hälso- och sjukvården ska utgå från hela människan, hens livsvillkor och hälsopotential och inte enbart fokusera på sjukdomsbilden. För att behålla helhetsperspektivet krävs att Västra Götalandsregionens egna verksamheter och upphandlade verksamheter samverkar med varandra och med andra aktörer.

Hushållning med gemensamma resurser

Västra Götalandsregionens verksamheter ska bedrivas ekonomiskt ansvarsfullt och långsiktigt hållbart. De resurser som invånarna genom skatten ställer till förfogande ska användas så att de bäst svarar mot invånarnas behov. För att i största möjliga utsträckning klara verksamheterna under ekonomiskt svåra tider i samhället, krävs ett förhållningssätt där alla verksamheter och alla anställda tar ansvar. Att i det dagliga arbetet hushålla med resurserna är ett sätt att skapa förutsättningar för att även fortsättningsvis kunna ge invånarna viktig välfärdsservice. Hushållning med gemensamma resurser handlar också om att vara ansvarsfull med naturresurser.

Jämställdhet

Jämställdhetsarbetet börjar med att uppmärksamma kvinnors och mäns olika villkor. När könsskillnader synliggörs skapas kunskap om faktiska förhållanden. Könsuppdelad statistik lägger

grunden för att utveckla verksamheterna efter både kvinnors och mäns behov. Omotiverade skillnader måste analyseras och åtgärdas. Det är allas ansvar att förändra arbetssätt och metoder som inte är könsneutrala. Medvetenhet om hur traditionella strukturer och normer styr det dagliga arbetet måste öka för att jämställdhetsperspektivet ska få genomslag inom alla områden. Västra Götalandsregionens resurser ska fördelas och organiseras utifrån båda könen behov.

Mångfald och frånvaro av diskriminering

Västra Götalandsregionens verksamheter ska möta invånarna med respekt för varje människas egenart. Som arbetsgivare ska regionen se olikheter som en resurs samt värdera och ta tillvara alla de kompetenser människor bidrar med. I alla verksamheter Västra Götalandsregionen ansvarar för, ska alla former av diskriminering motverkas.

Politisk plattform

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet förenas i tanken om ett hållbart och solidariskt Västra Götaland. Västra Götalandsregionen framstår idag som ett föredöme och modell för hur arbetet med regional utveckling och sjukvård kan bedrivas. Det görs genom att ta sikte på följande fyra målsättningar:

- **Verksamheterna ska hålla hög kvalitet och bedrivas på ett tryggt och säkert sätt**
- **Västra Götalandsregionen ska verka för en hållbar utveckling som kommer alla till del**
- **Ett klimatsmart Västra Götaland**
- **Hälso- och sjukvården ska vara lättillgänglig och ges på jämlika och jämställda villkor**

För att nå våra målsättningar krävs en gemensam grund att stå på. Nedan beskrivs ett antal gemensamma utgångspunkter som är förutsättningarna för den politik som ska föras under mandatperioden.

Det direktvalda regionfullmäktige ska vara en samlade kraft för invånarna i Västra Götaland och har stor påverkan för regionens utveckling. Regionens verksamheter ska vara under demokratiskt styre och möjliga att utveckla genom demokratiskt fattade beslut. Efter ett valresultat där ingen politisk majoritet har kunnat skapas i regionfullmäktige är det av stor vikt att fullmäktiges partier gemensamt tar ansvar för regionens utveckling.

Sjukvård ska ges efter behov, vara demokratiskt styrd och solidariskt finansierad. Ett liv i hälsa handlar om mer än att få vara frisk. Att ge människor förutsättningar att leva hälsosamt och fatta hälsokloka beslut är en del av hälso- och sjukvårdspolitiken. Det handlar också om rätten och tillgången till utbildning, ett meningsfullt arbete och ett rikt liv. Alla har rätt till en god hälso- och sjukvård som ges efter behov och är solidariskt finansierad.

Regionens samtliga verksamheter ska bidra till ett gott liv för invånarna – för hälsa och trygghet och för ett livskraftigt Västra Götaland. För Västra Götalands fortsatta utveckling är det viktigt att det positiva samarbetsklimatet med andra offentliga och privata aktörer består. Det är vår ambition att ytterligare utveckla och stärka samverkan med kommunerna och övriga aktörer för att ytterligare förbättra och förstärka Västra Götaland till gagn för invånarnas möjlighet att leva det goda livet. Västra Götaland är en internationellt inriktad del av Europa. Många företag har sina marknader i huvudsak utanför landet och många har en lång erfarenhet av internationell konkurrens och marknadsföring. Den mötesplats mellan kulturer som vår del av Sverige är, kan visa sig vara den mest betydelsefulla utvecklingsfaktorn i globaliseringens tid. Rätt hanterat ger det en möjlighet att binda ihop historien med framtiden eftersom Västra Götaland alltid varit en plats för människor från olika nationer och kulturer.

Regionen ska arbeta för att säkra jobb, god miljö och social trygghet även för framtida generationer. Utvecklingen ska tillfredsställa dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att leva ett gott liv. Den hållbara utvecklingens sociala, ekonomiska och

ekologiska dimensioner är var för sig viktiga men det är endast tillsammans de bidrar till det hållbara samhället. Målet om en långsiktigt hållbar utveckling ska vara utgångspunkten för vårt agerande och våra beslut. En av de viktigaste omställningarna för att hantera klimatkrisen är att ge fler människor möjlighet att leva miljövänligt. Omställningen till ett hållbart samhälle är en utmaning för att säkra jobb, god miljö och social trygghet även för framtida generationer.

En hållbar utveckling kräver ett barnperspektiv på politiken, där barn och ungas bästa sätts i första rummet. Det innebär bland annat att konsekvenser för barn ska analyseras och vägas in inför alla beslut. Om Västra Götaland är en bra plats för barn och ungdomar är Västra Götaland även en bra plats för vuxna.

Jämställdhetsarbetet kräver kunskap som ska omsättas i handling för att åstadkomma förändring. Därför ska särskild uppmärksamhet riktas mot jämställdhetsarbetet i planering, uppföljning och utvärdering. Ett utvecklat jämställdhetsintegrerat arbetssätt i budget och styrning är ett redskap för att effektivare använda de gemensamma resurserna.

Regionen ska aktivt arbeta för en förbättrad infrastruktur och kollektivtrafik. En väl utbyggd och fungerande kollektivtrafik underlättar för invånarna i Västra Götaland att studera, arbeta och nå kultur- och fritidsaktiviteter på annan ort. Det förutsätter en fortsatt kraftfull satsning på kollektivtrafik och infrastruktur för att skapa kortare restider som knyter ihop Västra Götaland.

Alla människors lika värde och möjligheter. Verksamheterna ska arbeta efter och leva upp till internationella konventioner och svensk lagstiftning. Alla verksamheter ska utgå ifrån lagstiftningens diskrimineringsgrunder: etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, kön, sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck. Ingen diskriminering får förekomma och information ska vara tillgänglig för alla invånare. Genom satsningar på ökad kunskap om rättighetsbaserat arbetssätt ska verksamheterna tillföras kompetens och mognad att möta alla invånare oavsett bakgrund. Fysisk tillgänglighet till alla lokaler är en självklarhet. Vårdcentraler och tandvårdskliniker ska kunna bli HBTQ-certifierade eller -diplomerade. Papperslösa flyktingar ska erbjudas vård enligt gällande riktlinjer för Västra Götalandsregionen.

Verksamheterna ska hålla hög kvalitet och bedrivas på ett tryggt och säkert sätt. För att säkerställa en jämlik och jämställd vård med god tillgänglighet ska vården utföras med högsta möjliga medicinska säkerhet och kvalitet i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Regionens verksamhet ska bedrivas i ekonomisk balans.

Verksamheterna ska hålla hög kvalitet och bedrivas på ett tryggt och säkert sätt

Som en av Sveriges största välfärdsorganisationer står Västra Götalandsregionen inför stora utmaningar. För att kunna möta framtida behov med begränsade resurser krävs att välfärden organiseras effektivt och bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Kvalitet och säkerhet

Tydligt fokus sätts på kvalitetsfrågorna. Det ska göras med invånarnas och patientens behov i centrum. Kontinuerligt förbättringsarbete är en förutsättning för att uppnå förnyelse och ökad effektivitet som säkerställer att gemensamma resurser används på det mest ändamålsenliga sättet. Ständiga förbättringar är nödvändiga för att regionens verksamheter ska kunna möta framtidens krav

och de ekonomiska begränsningar som råder. Att så sker är ett ansvar såväl för regionstyrelsen som för varje styrelse, nämnd och förvaltning.

Västra Götalandsregionens vårdverksamheter ska ha ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet. Vårdrelaterade skador ska minimeras genom konkreta åtgärder. Samtliga verksamheter ska dessutom ha ett miljöledningssystem.

Personalen ska kunna fokusera på vårdens och andra verksamheters huvuduppgifter som bättre hälsa, gott bemötande och god vård. Därför är det en central uppgift att minska byråkrati och krångel i organisationen.

Nya arbetssätt ska utvecklas med mer fokus på vårdens processer och en fungerande logistik. Målet är ökat värde för patienten, genom ständiga förbättringar och lärande av egna och andras erfarenheter. Samordning och samverkan mellan vårdens olika utförare är nyckelord för förändringen.

Det regiongemensamma utvecklings- och förbättringsarbetet ska bidra till ökad standardisering där sådant är befogat. Genom ett gemensamt och systematiskt erfarenhetsutbyte mellan regionens verksamheter uppmärksammas och sprids goda exempel i organisationen. Öppna jämförelser ska systematiskt göras tillgängliga för alla verksamheter i regionen. Invånarna i Västra Götaland ska kunna ta del av kvalitetsredovisningar och jämförelser mellan olika verksamheter. Det måste bli lättare för invånarna att hitta rätt bland olika vårdverksamheter.

Det ska finnas tydliga strukturer och former för beredning och beslut kring hur och vilka frågor som ska hanteras regiongemensamt och vilka frågor som inte är lämpliga för regionövergripande hantering.

Miljöledningssystemet ska vara samordnat med övergripande ledningssystem för verksamheten. Miljönämnden har i uppgift att samordna och stödja det interna miljöarbetet. Den systematiska miljörevisionen ska fortsätta utvecklas i regionens verksamheter. Miljönämnden ska vara pådrivande i miljöarbetet i Västra Götalandsregionens egna verksamheter genom tydliga och mätbara mål.

Service

Västra Götalandsregionen arbetar aktivt med socialt och etiskt ansvar vid upphandling av varor och tjänster. Regionen ska arbeta för att göra Västra Götaland till en Fair Trade-region. Det innebär ytterligare steg i arbetet med att också internationellt profilera Västra Götaland som en region som värnar demokrati, mänskliga rättigheter, goda arbetsförhållanden, långsiktighet och miljömedvetenhet.

Vid upphandling av varor och tjänster ska tydliga miljökrav och sociala krav ställas. Flera miljö- och kvalitetsaspekter pekar även på ett behov av att i allt högre grad köpa närproducerade livsmedel. Serviceförvaltningen ska genomföra korrekta och bra upphandlingar samt teckna inköpsavtal som syftar till att verksamheterna ska betala rätt pris och enkelt och bekvämt få tillgång till de leveranser som behövs.

Den centrala uppgiften för servicenämnden är att med hög kvalitet och god effektivitet stödja regionens verksamheter. En effektiv intern serviceverksamhet har stor betydelse för Västra Götalandsregionens förmåga att klara uppdragen inom hälso- och sjukvård och regional utveckling. Nämnden ska genom samordning och rationalisering av stödverksamheterna frigöra resurser som kan användas för att möta nya eller ökade behov i kärnverksamheten.

Fastighetsnämnden har som huvuduppgift att se till att Västra Götalandsregionens verksamheter kan bedrivas i ändamålsenliga lokaler, anpassade till verksamheternas behov och deras krav på säkerhet och funktion. De lokaler som regionen bedriver verksamhet i ska uppfylla kraven enligt riktlinjerna för tillgängliga miljöer. Fastighetsnämnden ska bedriva effektiv fastighetsförvaltning för att begränsa hyreskostnaderna. Arbetet med energieffektivisering och minskad energiförbrukning ska fortsätta. Vid om- och nybyggnationer ska fastighetsnämnden tillsammans med verksamheterna verka för att byggnadens totala energiförbrukning minskar. Samtidigt ska verksamheternas energiförbrukning minska.

Användande av IT inom vården och övriga verksamheter ska ständigt utvecklas till nytta för verksamheten och invånarna. Utvecklingsarbetet inom bland annat IT, service, inköp, logistik, miljö och säkerhet ska leda till att effektiviseringar genomförs där det finns en tydlig koncernnytta.

God ekonomisk hushållning

Vår övergripande inriktning för den ekonomiska politiken är att regionens verksamheter ska bedrivas ekonomiskt ansvarsfullt och långsiktigt hållbart. Skattemedel ska användas effektivt och svara mot invånarnas behov. Hushållning med gemensamma resurser handlar också om att vara ansvarsfull med naturresurser.

Fördelningen av resurser och utformningen av olika ersättningsmodeller inom sjukvårdsområdet ska utgå från invånarnas behov av hälso- och sjukvård – inte efterfrågan.

De samlade intäkterna sätter gränser för hur stora kostnaderna kan vara. Anpassning till angivna ekonomiska ramar utgör den övergripande restriktionen vid en eventuell målkonflikt med verksamhetens omfattning. Utveckling av skattekraft och statsbidrag sätter gränser för verksamheternas volymutveckling.

Att enbart ha balans mellan intäkter och kostnader är inte tillräckligt för att uppnå god ekonomisk hushållning. Regionens ekonomiska resultat måste vara på en nivå där såväl konjunktursvängningar som framtida åtaganden kan klaras. Det gäller bland annat att klara pensionsåtaganden gentemot medarbetarna, investeringar i- och finansiering av hälso- och sjukvården samt infrastruktur- och kollektivtrafiksatsningar. Genom att under ekonomiskt goda tider generera överskott och bygga upp det egna kapitalet ges möjligheter att även i tider av ekonomisk nedgång klara de åtaganden som regionen gjort på ett ansvarsfullt sätt utan att behöva vidta drastiska nedskärningar i verksamheten. Ett stort eget kapital har dock inget egenvärde utan är en del av en god ekonomisk hushållning.

Regionen ska ha en hög betalningsberedskap för att kunna hantera tillfälliga påfrestningar av likviditeten. Det innebär behov av såväl likvida medel som så kallade lånelöften från kreditgivare. Därför är det viktigt att upprätthålla regionens goda finansiella anseende och behålla nuvarande rating.

Behovet av sjukvård ökar på grund av befolkningsförändringar samtidigt som mer går att göra till följd av nya medicinska metoder och tekniker. Fler får allt bättre vård. Det ställer krav på att sjukvården som sektor får ökade resurser samtidigt som krav på effektiviseringar måste ställas på såväl sjukvården som övriga verksamheter. Sättet att uttrycka krav på effektiviseringar i olika verksamheter och metoder för såväl genomförande som säkerställande av hemtagningseffekter behöver utvecklas.

Ett ordnat införande av nya metoder i sjukvården utgår från en kunskapsbaserad vård, tillskott av nya resurser samt utmönstring av metoder och behandlingar med liten eller tveksam effekt.

Patientsäkerhet och sjukvård av hög kvalitet kräver nya förhållningssätt. Regionen ska arbeta med en kvalitetsdriven verksamhetsutveckling som tar till vara på medarbetarnas erfarenheter och kunskap likväl som utvecklingen i samhället kring hur sjukvård kan bedrivas.

Alla regionens verksamheter ska arbeta med ständiga förbättringar.

Personal

Västra Götalandsregionen är en av landets största arbetsgivare. Den långsiktiga kompetensförsörjningen är en strategisk fråga för framtiden. Västra Götalandsregionen erbjuder meningsfulla arbeten med högt kunskapsinnehåll som har stor betydelse för invånarnas möjlighet att leva ett gott liv. Det ska vara intressant och lockande för kompetenta personer, både kvinnor och män, att söka sig hit. För att vara en attraktiv arbetsgivare krävs ett långsiktigt och målmedvetet arbete i alla verksamheter. Alla medarbetare ska erbjudas goda arbetsvillkor och bra arbetsmiljö, ett tydligt ledarskap och möjlighet till inflytande och utveckling i arbetet. En framgångsfaktor för att vara en attraktiv arbetsgivare är att stimulera individuell utveckling och erbjuda varje medarbetare en utvecklingsplan.

Det ska vara självklart att sträva efter mångfald och jämställdhet på varje arbetsplats. Den kunskap som invånare och medarbetare med utländsk bakgrund har ska ses som en tillgång, utvecklas och tas till vara. Det gäller såväl språkkunskap, kulturkompetens som övrig kunskap och utbildning.

Utbildning och kompetens måste löna sig. För att bättre än idag värdera utbildning och erfarenhet behövs nya metoder för att mäta och värdera kompetens. Idag är det hyrläkarstopp inom psykiatri vilket ökar kontinuiteten i vården för patienten. Denna inriktning övervägs nu att tas vidare till andra verksamheter. Alla förvaltningar ska jobba med kompetensförsörjningsverktyget och har ansvaret för den korta och medellånga kompetensförsörjningen.

Under 2013 påbörjades arbetet med att ge betald specialistutbildning till sjuksköterskor, primärt inom de områden där det idag råder brist på kompetens. Det ska göras möjligt för fler yrkesgrupper, som regionen har behov av, att kunna få betalt under specialistutbildningar.

Ledarskapet i Västra Götalandsregionen ska vara genuskompetent. Det innebär att alla anställda på ledande position ska ha kunskap om patriarkala strukturer och hur de motarbetas. Regionen ska arbeta för att bryta den könsuppdelade personalsammansättningen inom vården och vara ett föredöme i att skapa möjligheter för att förena arbete med föräldraskap. Möjligheten för funktionshindrade att få jobb inom regionens verksamheter ska öka.

Medarbetarna i Västra Götalandsregionen måste uppleva att de kan påverka sin arbetsplats och att de har insyn och insikt i de beslut som fattas då delaktighet är en förutsättning för utveckling. Arbetet med hälsofrämjande arbetsplatser ska fortsätta. Det syftar till att utveckla en långsiktigt god hälsa hos regionens medarbetare.

Heltid ska utgöra norm för anställning i Västra Götalandsregionen och deltid en möjlighet. Fortfarande är alldeles för många medarbetare anställda på osäkra vikariat och tillfälliga anställningar. Genom ett systematiskt arbete med att erbjuda tillsvidareanställningar ska regionen gå före i förändringsarbetet. Ett led är att vara öppen för att pröva och utvärdera olika

arbetstidsmodeller. Behovet av en verksamhetsanpassad bemanning och schemaläggning ska kunna kombineras med medarbetarnas behov.

Västra Götalandsregionen ska arbeta för att minimera behov av inhyrd personal.

Västra Götalandsregionen ska verka för en hållbar utveckling som kommer alla till del

Västra Götalandsregionen vill stimulera en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att leva ett gott liv. Den hållbara utvecklingens sociala, ekonomiska, och ekologiska dimensioner är var för sig viktiga. Men det är endast tillsammans de bidrar till det hållbara samhället. Målet om en långsiktigt hållbar utveckling ska vara utgångspunkten för beslut. En av de viktigaste omställningarna för att hantera klimatkrisen är att ge fler människor möjlighet att leva miljövänligt. Omställningen till ett hållbart samhälle är en utmaning för att säkra jobb, god miljö och social trygghet även för framtida generationer.

Till Västra Götalandsregionens politiska organisation för regionutveckling räknas Regionutvecklingsnämnd, Miljönämnd, Kollektivtrafikkommitté, Kulturnämnd, Folkhälsokommittén och Rättighetskommittén inom Västra Götalandsregionen. Tillsammans är de regionens verktyg för att skapa välbefinnande, gröna jobb, god miljö och utveckling för invånare, företag och organisationer samt att uppfylla Västra Götalandsregionens vision om det goda livet. Nämnderna har tillsammans tagit fram handlingsprogram för Life Science, Livsmedel och gröna näringar, Hållbara transporter och Hållbar energi som ska vara styrande för arbetet.

I budgeten läggs särskild vikt på att fortsätta vägen mot ett fossiloberoende Västra Götaland 2030 samt att bidra till minskad arbetslöshet, framförallt för unga. Ett fortsatt arbete att motverka strukturella skillnader mellan män och kvinnor är alltid prioriterat.

Ett sammanhållet Västra Götaland

Perspektivet att alla ska ha likvärdiga möjligheter bygger även på insikten att likvärdighet inte är detsamma som likadant. Förutsättningarna skiljer sig mellan olika delar av regionen och därför ser åtgärderna annorlunda ut i Dalsland än i Göteborgsområdet. Ökad rörlighet och större och mer robusta arbetsmarknadsregioner är nödvändigt för att utveckla hela Västra Götaland. Genom att de lokala arbetsmarknaderna utvidgas, samt att banden mellan dem stärks, skapas ett Västra Götaland där invånare och verksamheter i alla delar får bättre möjligheter att samverka och utvecklas.

Forskning och utveckling

Möjligheter till en fortsatt framgångsrik region är beroende av att människor kan försörja sig. Den höga arbetslösheten är ett av de största hoten mot regionens välbefinnande. Det krävs att regionens arbetsmarknadsområden växer sig stora för att kunna hävda sig i en internationell konkurrens.

Att hålla en hög nivå inom utbildning och forskning är en av de långsiktigt viktiga utvecklingsfrågorna för Västra Götaland. Regionen ska förutom egen forskning, medverka till ökad samverkan inom strategiska forsknings- och utvecklingsområden. Insatser som stödjer västsvenska aktörers delaktighet i såväl nationella som europeiska och internationella forskningsprogram är fortsatt prioriterade för att bättre utnyttja möjligheterna till finansiering av forskning förlagd till Västra Götaland. Västra Götalandsregionen ska bygga arenor för samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, högskolor och universitet.

De företag som finns eller etablerar sig i regionen ska ha möjlighet att finna rätt utbildad personal och en infrastruktur som placerar Västra Götaland i ett nordiskt centrum. Det ska finnas stora möjligheter att utveckla innovationer, tjänster och produkter med fokus på hållbarhet och gröna jobb.

Västra Götaland är beroende av omvärldens utveckling

Västra Götaland är en modern och konkurrenskraftig industriregion men också unik i struktur och förutsättningar i förhållande till andra regioner i Sverige.

Västra Götaland har en arbetsmarknad med företag som konkurrerar på en global marknad. De stora utmaningarna för industrin handlar i hög grad om konkurrensförmåga vad gäller kompetens på arbetskraft, forskning och utvecklingsmöjligheter, infrastruktur med mera. Regionen arbetar för att bredda näringslivet och därmed minska sårbarheten i ekonomin. En viktig del är att stimulera gröna näringar och företag med landsbygden som bas.

Ett utökat och utvecklat samarbete med andra regioner i Europa och globalt är viktigt för att fördjupa bland annat handel, kulturellt samarbete, universitetsutbyte, näringslivsrelationer och turism. Inte minst viktigt är det med regioner i vårt närområde som Östfold- och Osloregionerna.

Regionutveckling bygger på samarbete mellan EU, stat och region, region och kommuner, politik och näringsliv och näringsliv och utbildningsväsendet. När alla samarbeten fungerar, utvecklas Västra Götaland och människorna som bor här.

En framgångsrik kulturregion

I hela regionen ska det finnas levande kulturliv som stimulerar till kreativitet och förnyelse. Kulturen i Västra Götaland ska såväl inspirera som inspireras av och bidra till den nationella och internationella kulturen. Västra Götalands tydliga kulturprofil ska utvecklas ytterligare. Särskild vikt ska läggas vid att stärka barn- och ungdomskulturen.

Regionen ska också bidra till ett kulturliv med möjlighet för alla medborgare att delta. Tillgången till högkvalitativ kultur ska representeras både av regionens egna kulturinstitutioner och av det fria kulturlivet. Ett rikt kulturliv stärker regionens attraktionskraft.

Ett klimatsmart Västra Götaland

Klimatet är en ödesfråga för framtiden och Västra Götalandsregionen tar stort ansvar för att det är möjligt att leva, verka och resa klimatsmart här. Klimatstrategin ger en struktur för hur regionen tillsammans med andra aktörer ska arbeta med klimatfrågan för att nå våra högt uppsatta mål. Det gäller såväl individen som företag och politik, på lokal, nationell och global nivå. För att vara framgångsrika i arbetet med en hållbar utveckling krävs att regionen är aktiv i det internationella samarbetet. Regionen har tillsammans med andra aktörer en viktig uppgift i arbetet med att hantera klimatförändringarnas följdverkningar.

Regionen ska vara aktiv i arbetet för en positiv miljö- och klimatutveckling. Det handlar inte bara om att göra rätt utan också om att sluta göra fel. Stöd ska ges till forskning och utveckling av förnybar energi, energieffektivisering och förbättrade transporter.

De verksamheter som Västra Götalandsregionen bedriver och finansierar ska ha en tydlig miljöprofil och bedriva ett aktivt miljöarbete. Målet är att dessa ska vara fossiloberoende 2020 genom att

energieffektivisera våra fastigheter, öka utbyggnaden av solenergianläggningar, fortsätta stödja produktionen och distributionen av biogas, bygga ut kollektivtrafiken och använda effektiva och hållbara transporter.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är en strategisk samhällsbyggnadsfråga liksom en samhällsservice. Fortsatt utbyggnad är en nyckelfaktor för att nå ett hållbart resande och att arbetsmarknadsområdena kan fortsätta växa.

Fler ska kunna ta sig till arbete, kultur och studier eller fritidsaktiviteter utan att behöva använda bil.

Regionen har åtagit sig ett uppdrag att inte bara förvalta nuvarande kollektivtrafik utan också göra nödvändiga utbyggnader för att leva upp till de målsättningar som beskrivs i trafikförsörjningsprogrammet.

Ett fossiloberoende Västra Götaland 2030 kräver att regionen tar ansvar för egna verksamheter men också är den instans som driver samarbetet med kommunerna, vilket är nödvändigt för att kunna uppnå målet.

Infrastruktur

Väl fungerande infrastruktur är en förutsättning för att stärka näringslivets utveckling.

Infrastrukturen ska utvecklas i hela Västra Götaland. Utgångspunkten är människors behov av arbete, studier, fritidsaktiviteter, och behovet av hållbara godstransporter.

Större arbetsmarknadsregioner och ett fungerande näringsliv ställer krav på bättre kommunikationer och hållbara transporter. För att klara det åtagandet krävs ökat fokus på insatser där de gör mest nytta. Investeringar i bättre kommunikationer och transporter ska ha ett hållbarhetsperspektiv. Det uppnås bland annat genom att fler cyklar, reser kollektivt samt att fler godstransporter sker med spårbunden trafik istället för på väg. Infrastrukturen i Västra Götaland är ett sammanhängande system där järnväg, väg och sjöfart måste samverka för att minska miljöpåverkan och skapa effektiva transporter.

En fortsatt satsning på utbyggnad av IT-infrastrukturen är en viktig förutsättning för hållbar utveckling i hela Västra Götaland.

Jämlik hälsa

En grundtanke i Vision Västra Götaland är att alla ska ges goda förutsättningar att leva ett liv i hälsa. God hälsa är ojämlikt fördelad. Ojämlighet i hälsa är ett av våra stora samhällsproblem. Enligt en beräkning dör 1600 människor varje år till följd av ojämlika förutsättningar i Västra Götaland.

Arbetet för jämlik hälsa kräver tidiga insatser och en helhetssyn på människan. Det kräver samarbete med såväl kommuner som andra organisationer.

Utgångspunkten för Västra Götalandsregionens hälsopolitiska arbete ska vara det övergripande nationella folkhälsomålet med dess elva målområden. Regionens folkhälsoarbete ska ta sikte på åtgärder för att på regional och lokal nivå hantera konsekvenserna av den samhällsutveckling som skapar orättvisa förhållanden. Genom att fördela våra gemensamma resurser till de människor och områden som är i störst behov av samhällets insatser, ökar vi människors möjlighet till en god hälsa. Människor ska, oberoende av bakgrund, få behandling efter behov och på lika villkor.

Hälso- och sjukvården ska vara lättillgänglig och ges på jämlika och jämställda villkor

Alla har rätt till en god hälso- och sjukvård som ges efter behov och är solidariskt finansierad. Regionen ska ha ett sammanhållet hälso- och sjukvårdssystem som bygger på samarbete mellan olika vårdgivare och vårdnivåer, inte konkurrens. Privatfinansierade patienter får inte ha en utträngande effekt. Regionens avtalsparter ska inte kunna ha en ingång för offentligt finansierade patienter och en annan för privatfinansierade. Vid regionens egna sjukvårdsverksamheter ska privatfinansierade patienter inte förekomma.

Hälso- och sjukvårdens kulturresta är ett långsiktigt arbete som syftar till att förändra invanda rutiner och arbetssätt för att uppnå en smidig och trygg vård med samarbete över professionella och organisatoriska gränser. Genom att jämföra och lära av varandra i vardagen på sjukhus och vårdcentraler förbättras vården. För att åstadkomma bästa möjliga vård måste de människor som kommer i kontakt med vården bli lyssnade till, bli förstådda och förstå. Patienten ska vara delaktig i planeringen av sin vård. Tid för besök eller behandling ska ges när behov har konstaterats - ett köfritt arbetssätt. En patient som löpande får korrekt information känner sig också trygg. Det gäller när en operation ska ske, hur en remiss hanteras och vilka alternativ som erbjuds. Som ett första led i kulturrestan ska serviceguider införas i alla verksamheter under 2014. IT-tjänster som "mina vårdkontakter" och sjukvårdsrådgivningen 1177 ska utvecklas för fler tjänster och bättre tillgänglighet.

Samtidigt som en stor majoritet i befolkningen uppger sin hälsa som god så finns stora sociala skillnader. Låg utbildningsnivå och brist på arbete är riskfaktorer för en sämre hälsa. För att skapa större hälsovinster för alla invånare måste vården utöver att framgångsrikt behandla sjukdomar även arbeta systematiskt hälsofrämjande. En prioriterad uppgift de kommande åren är därför att implementera Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande vård. För att möta den psykiska ohälsan behöver tillgången stärkas till psykologisk och beteendevetenskaplig kompetens i den första linjens vård. Det är viktigt att primärvården lever upp till intentionerna i Krav- och kvalitetsboken. Personer med psykisk sjukdom som schizofreni och bipolär diagnos har en sämre tillgång till somatisk öppenvård. För att vården ska vara jämlik även för dem måste samverkan mellan de olika vårdnivåerna fungera bättre. Utvecklingen inom rehabiliteringsområdet ska ske utifrån krav på bättre jämlikhet och tillgänglighet i hela Västra Götalandsregionen.

Barn och ungas hälsa påverkas bland annat av var man föds och växer upp. Genom att rikta insatser mot barn och unga läggs grunden för en förbättrad folkhälsa på längre sikt. Barn och ungas psykiska hälsa är ett särskilt prioriterat område och därför sätts fokus på tillgänglighet och kompetens i den första linjens vård. Ungdomsmottagningarna spelar en viktig roll för att möta ungdomars behov och ska ha hög tillgänglighet och bred kompetens. För att stärka den förebyggande tandvården och grundlägga goda vanor förlängdes den fria barn- och ungdomstandvården i Västra Götaland. Det har inneburit att fler har god munhälsa. Regionen ska gå vidare och förlänga den fria barn- och ungdomstandvården upp till 25 år. Barn som ser dåligt ska inte vara beroende av familjens ekonomi för att kunna läsa. I Västra Götaland utgår glasögonbidrag upp till 16 år.

Invånarna ska kunna lita på att hälso- och sjukvården håller en god kvalitet. Det görs genom att jämföra kvalitet, resultat och kostnader och skapa gemensamma standarder. Arbetet med gemensamma regionala vårdprocesser ska fortsätta och vidgas till fler diagnoser och åtgärder. Det

ställer krav på en fortsatt utvecklad samordning av produktionsplaneringen, ett regiongemensamt arbete för ordnat införande av evidensbaserade metoder och läkemedel samt ordnad utmönstring.

Alla människor har rätt att bli bemötta och få behandling på ett jämställt och jämlikt sätt i hälso- och sjukvården. Ojämlighet och omotiverade skillnader i vården är oacceptabelt. Bra statistik synliggör skillnader och lägger grunden för förändringsarbete. Skillnader som inte kan motiveras medicinskt måste analyseras och åtgärdas genom ett aktivt förändringsarbete. Papperslösa, personer som lever i Sverige utan tillstånd, har ofta stora vårdbehov som inte tas om hand. Regionens riktlinjer för vård av papperslösa ska följas.

Oavsett bostadsort ska invånarna vara trygga i att ambulanssjukvården finns där när man behöver den. För att klara måltalen i hela Västra Götaland krävs ett fortsatt utvecklat samarbete mellan den prehospitala vården, primärvården och den kommunala hemsjukvården.

En sammanhållen vård är särskilt viktig för sjuka äldre och personer med stora vårdbehov. En sammanhållen vård ger trygghet och tillvaratar det friska hos den som är sjuk. För att undvika onödiga sjukhusvistelser krävs fler hembesök och en bättre kommunikation mellan vårdnivåer och vårdgivare. Vid utskrivning från sjukhus ska vårdplanering ske, innehållande bland annat rehabilitering, hjälp i hemmet och återbesök. För att kunna erbjuda patienter en så nära vård som möjligt ska specialistsjukvården ges ett större ansvar för medverkan i den nära vården. Särskilda resurser tillförs i det syftet.

Tillräckligt många vårdplatser är en strategisk fråga för att tillgodose patienternas behov av vård i rätt tid och på rätt nivå. Vårdplatser måste dimensioneras efter de verkliga behoven. Det kräver åtgärder på kort och lång sikt. Samtidigt finns det möjlighet att minska behovet av vårdplatser genom att förstärka förebyggande arbete, korta vårdtider, överföra slutenvård till öppenvård och utveckla alternativa vårdformer inom den mobila sjukvården och hemsjukvården.

Regionutveckling

Regionutvecklingsnämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Fler unga i jobb
- Genomföra handlingsprogrammen för hållbara transporter, hållbar energi, livsmedel och gröna näringar samt life science
- Att med andra aktörer fortsätta arbetet med att utveckla alternativ efter SLUs flytt av grundutbildningarna från Skara
- Barnkonsekvensanalyser ska göras vid större infrastrukturbeslut
- Strategiskt påverkansarbete lokalt, regionalt, nationellt och internationellt för att stärka Västra Götaland

Regionbidrag regionutvecklingsnämnden (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
618,5	658,4	667,3	686,6

Ramförändringar

- Tidigare insatser inom det så kallade SAAB-paketet på 30 mkr avräknas nämnden enligt plan från 2015.
- Avseende sociala investeringsfonder tillförs nämnden utökad ram på 5 mkr 2014 och ytterligare 30 mkr 2015.
- För utvecklingsinsatser inom Dalsland (Steneby) tillförs nämnden utökad ram på 3 mkr från 2014.
- För finansiering av pilotverksamhet med tågförbindelse till Halden/Norge tillförs nämnden utökad ram på 10 mkr från 2014.
- För utvecklingsinsatser inom naturbruksgymnasier tillförs nämnden utökad ram på 5 mkr per år från 2014.
- För att motverka ungdomsarbetslösheten tillförs nämnden utökad ram på 5 mkr från 2014 för att i samarbete med arbetsförmedlingen och andra aktörer vidta lämpliga åtgärder.

Uppdrag:

- Regionutvecklingsnämnden får i uppdrag att göra en riktad satsning för att få fler unga i jobb.
- Regionutvecklingsnämnden får i uppdrag att stärka utvecklingsarbetet vid naturbruksgymnasierna och Stenebyskolan
- Regionutvecklingsnämnden får i uppdrag att förstärka pendlingsmöjligheterna med tåg mot Norge

Övergripande mål och indikatorer

- Regionutvecklingsnämnden ska arbeta för fler jobb i Västra Götaland med utgångspunkt i regionens vision om ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel 25-64 år med minst treårig högskoleutbildning (%)	Mål				26,1	26,7	27,3
	Utfall	24,3	24,9				
2. Ökade möjligheter till livslångt lärande (Vuxnas studiedeltagande %)	Mål				5,8	6,0	6,5
	Utfall	5,2					
3. Klimatpåverkan från industrin (1000 ton koldioxidekvivalenter)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall	734 ¹					
4. Elproduktion från havsbaserad vindkraft (TWh)	Mål				öka	öka	öka
	Utfall	0	0				
5. Andel yrken som har balans mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft	Mål				öka	öka	öka
	Utfall			saknas			

¹ Siffran gäller 2010

- Regionutvecklingsnämnden ska arbeta för ett breddat och hållbart näringsliv

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Nya företag per 1000 inv.	Mål				12,5	13,0	13,5
	Utfall	11,7	10,7				
2. Antal gasellföretag	Mål				105	117	125
	Utfall		89				
3. Andelen företagare som är kvinnor (%)	Mål				27,5	28,5	30,0
	Utfall	27,1	25,8				
4. Forskningsresurser (% av Sveriges samlade forskningsresurser)	Mål				17,7	18,1	18,5
	Utfall	17,1					
5. Näringslivets FoU investeringar (% av bruttoregionalprodukten)	Mål				3,8	4,1	4,4
	Utfall	3,6					

- Regionutvecklingsnämnden ska arbeta för att invånarna ska ha ökad tillgång till hållbar infrastruktur

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Klimatpåverkan från transportsektorn (Andel förnybar energi i transportsektorn %)	Mål				15,2	18,3	21,5
	Utfall	10,8 ²					
2. Statliga och regionala Infrastukturmedel som används för järnväg, cykel och sjöfart	Mål				ökning	ökning	ökning
	Utfall		saknas				
3. Statliga och regionala Infrastukturmedel som används för trafiksäkerhet och framkomlighet i vägnätet med bibehållen eller minskad kapacitet för personbil och lastbil	Mål				ökning	ökning	ökning
	Utfall		saknas				
4. Andel statliga och regionala Infrastukturmedel som används för samordning av transportslag	Mål				ökning	ökning	ökning
	Utfall		saknas				
5. Övergång till förnybar energi i transportsystemet	Mål				ökning		
	Utfall		saknas				

Kollektivtrafiknämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Genomföra Trafikförsörjningsprogrammet
 - Resenärerna ska vara nöjda med sina resor
 - Hela resan-perspektivet utvecklas för att fler ska kunna ta sig till arbete, studier och kultur- eller fritidsaktiviteter
 - Fullfölja arbetet med pris- och sortimentsstrategi
 - Kollektivtrafikens miljöpåverkan ska minska

Regionbidrag kollektivtrafiknämnden (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
3 349,3	3 673,0	3 731,7	3 870,0

Ramförändringar

- Nämnden tillförs utökad ram på 250 mkr från 2014 för att säkra trafikutvecklingen.
- För finansiering av nya spårvagnar i Göteborg tillförs nämnden utökad ram på 30 mkr från 2016.

² Siffran gäller för 2010

Uppdrag:

- Kollektivtrafiknämnden får i uppdrag att utveckla och förstärka samarbetet med kommunerna kring kollektivtrafiken som en strategisk samhällsbyggnadsfråga.
- Kollektivtrafiknämnden får i uppdrag att uppdra åt Västtrafik AB att justera taxor inom kollektivtrafiken med upp till maximalt 6 procent för 2014.

Övergripande mål och indikatorer

- Kollektivtrafiken i Västra Götaland ska byggas ut, vara attraktiv och därigenom bidra till att fler invånare väljer att resa kollektivt.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Antal resor med kollektivtrafiken (miljoner)	Mål		274	289	294	299	304
	Utfall		261				
2. Antal resor med närtrafik/anropstyrd trafik	Mål						35 000
	Utfall		28 658				
3. Kollektivtrafikens totala marknadsandel av de motoriserade resorna i regionen (%)	Mål			27	27,5	28	28,5
	Utfall		26,5				

- Resenärerna ska vara nöjda med kollektivtrafiken

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Resenärsnöjdhet allmänt (%)	Mål			52	54	57	60
	Utfall		51				
2. Resenärsnöjdhet senaste resan (%)	Mål			81	83	84	85
	Utfall		79				
3. Andel resande som känner sig trygga att åka med Västtrafik (%)	Mål			67	69	70	71
	Utfall		66				

- Kollektivtrafikens miljöpåverkan ska minska

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel fordonskilometer med förnybart drivmedel (%)	Mål		57	62	66	71	75
	Utfall		47				

Kulturnämnden

Politiska prioriteringar och fokus

- Stärka kulturella och kreativa näringars betydelse för innovativ utveckling och attraktionskraft i Västra Götaland
- Öka barn och ungdomars delaktighet i kulturella verksamheter, institutioner och organisationer som Västra Götalandsregionen stöder
- Stärka Västra Götalands attraktionskraft och varumärke genom den höga konstnärliga kvaliteten på de av regionen helägda kulturbolagen

Regionbidrag kulturnämnden (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
978,2	1 019,7	1 043,4	1 073,7

Ramförändringar

- Nämnden avräknas enligt plan tidigare finansiering avseende folkteatern i Göteborg med 2,5 mkr 2014. Från 2015 förväntas teatern klara sin verksamhet inom den egna budgetramen.
- Nämnden tillförs utökad ram på 8 mkr från 2014 för ytterligare finansiering av kulturverksamheten.
- Nämnden tillförs utökad ram på 3,0 per år 2014-2015 för att bibehålla den konstnärliga kvaliteten på Göteborgs Symfoniker.
- Nämnden tillförs utökad ram på 3,0 per år 2014-2015 för att bibehålla den konstnärliga kvaliteten på Göteborgsoperan.
- Nämnden tillförs utökad ram på 2,0 mkr per år 2014-2015 för att säkra verksamheten i Film i Väst samt 0,9 mkr från 2014 för finansiering av filmavtalet.
- Nämnden tillförs utökad ram på 6 mkr från 2014 för att finansiera den reviderade modellen för bidrag till folkhögskolor i Västra Götaland.
- Tidigare krav på samordning av teknik- och scentjänster på 10 mkr från 2014 återtas efter att genomförd utredning inte fann ytterligare effektiviseringsmöjligheter.

Uppdrag:

- Kulturnämnden får i uppdrag att genomföra en översyn av Västarvet.
- Kulturnämnden får i uppdrag att initiera projekt för att söka former för kulturutveckling med hjälp av modern teknologi/interaktivitet.

Övergripande mål och indikatorer

- Kulturnämnden ska skapa förutsättningar för att deltagandet i kulturlivet vidgas och en kvalitativ kulturutveckling stärks i hela Västra Götaland

		2012	2013	2014	2015	2016
1.	Andel barn och unga som:					
	a. besökare till muséer (%)	Mål	-	-	30	30
		Utfall	27			
	b. besökare till scenkonst (%)	Mål	-	-	30	30
		Utfall	26			
	c. deltagare i programaktiviteter muséer (%)	Mål	-	-	40	40
		Utfall	40,1			
	d. deltagare i programaktiviteter scenkonst (%)	Mål	-	-	30	30
		Utfall	27,1			
2.	Antal kursveckor i samverkan med kommuner och andra aktörer på regionägda folkhögskolor (%)	Mål	-	-	Öka	Öka
		Utfall	3 414			

		2012	2013	2014	2015	2016
3. Antal nya aktörer i kulturnämndens stödsystem	Mål	-	-	40	40	40
	Utfall	42				
4. Antal beviljade projekt inom ramen för kulturnämndens stödform frispel	Mål	-	-	23-25	23-25	- ³
	Utfall	23				
5. Andel projektmedel som kulturnämnden beviljar per delregion (%)	Mål		10	Minst 13	Minst 14	Minst 15
	a. Göteborg	50				
b. Fyrbodalen	Mål		10	Minst 13	Minst 14	Minst 15
	Utfall	19				
c. Sjuhärads län	Mål		10	Minst 13	Minst 14	Minst 15
	Utfall	6				
d. Skaraborg	Mål		10	Minst 13	Minst 14	Minst 15
	Utfall	13				
e. Projekt som berör flera delregioner ⁴	Mål	-	-	-	-	-
	Utfall	12				
6. Antal internationella samarbeten i kulturnämndens verksamhet	Mål	-	-	23	24	25
	Utfall	22				

Miljönämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Intensifiera arbetet med klimatöverenskommelser
- Att genom samordnings- och stödjande arbete ta det övergripande ansvaret för framtagandet av strategier för miljöarbete i regionens alla verksamheter

³ Beslut saknas för stödformen Frispel 2016

⁴ Målstyrning sker endast för delregionala andelar

- Driva energi, transport- och livsmedelsutvecklingen i Västra Götaland mot målen om hållbar konsumtion och resursanvändning

Regionbidrag miljönämnden (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
66,8	70,2	70,2	72,3

Ramförändringar

- Nämnden tillförs utökad ram på 3 mkr från 2014 för att stödja Botaniska trädgården i Göteborg.

Uppdrag:

- Miljönämnden får i uppdrag att tillsammans med Botaniska trädgården ta fram en långsiktig utvecklingsplan för verksamheten
- Miljönämnden får i uppdrag att ta fram program för klimatkompensation i Västra Götalandsregionen
- Miljönämnden får i uppdrag att beskriva vägen för att nå målet om ett fossiloberoende Västra Götaland år 2030 och lyfta frågan till Regionstyrelsen

Övergripande mål och indikatorer

- Miljönämnden ska driva på ett omställningsarbete för att invånarna i Västra Götaland ska vara oberoende av fossil energi år 2030.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Total energianvändning i Västra Götaland (Twh)	Mål						
	Utfall	66					
2. Producerade Twh från biogas	Mål			0,3	0,4	0,6	1,0
	Utfall		0,2				
3. Utsläpp av växthusgaser i Västra Götaland (miljoner ton)	Mål						
	Utfall	12,4					

- Västra Götalandsregionens egna verksamheter ska vara föregångare i miljöarbetet

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Användning av fossil energi i egna verksamheter (%)	Mål						25
	Utfall		40				
2. Andel förnybar energi i kollektivtrafiken (%)	Mål			50			75
	Utfall		55				
3. Andel förnybart drivmedel i egna fordon (%)	Mål						60
	Utfall		36				
4. Vårdens utsläpp av lustgas (minskning %)	Mål			25			50
	Utfall		18				
5. Andel ekologiska livsmedel (ökning %)	Mål			35			40
	Utfall		26				
6. Användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen (minskning %)	Mål						80
	Utfall		32				

Jämlik hälsa

Folkhälsokommittén

Politiska prioriteringar och fokus:

- Implementering av handlingsplanen för jämlik hälsa
 - skapa förutsättningar för trygga och goda uppväxtvillkor
 - skapa förutsättning för ett ökat arbetsdeltagande
 - skapa förutsättning för ett aktivt åldrande

Regionbidrag folkhälsokommittén (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
41,7	42,5	43,1	44,4

Ramförändringar

- Inga ramförändringar sker.

Uppdrag:

- Folkhälsokommittén får i uppdrag att i samverkan med berörda aktörer implementera hälsoekonomiska beräkningar inom två geografiska områden i Västra Götaland.
- Folkhälsokommittén får i uppdrag att utarbeta ett system för att följa utvecklingen av ojämlik hälsa i Västra Götaland med en baslinjemätning 2014.
- Folkhälsokommittén får i uppdrag att under 2014 återsrapportera hur arbetet går med att teckna avsiktsförklaringar med olika aktörer.

Övergripande mål och indikatorer

- Folkhälsokommittén ska skapa förutsättningar för en jämlik hälsa hos invånarna i hela Västra Götaland.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel elever som lämnar årskurs 9 med gymnasiebehörighet. (%)	Mål				öka	öka	öka
	Utfall	88	87				
2. Andel med riskabla alkoholvanor. (%)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall	13,2					
3. Ungdomsarbetslöshet (%)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall	17,2	16,1				
4. Andel 65 år och äldre med låg inkomst. (%)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall	9,1 ⁵					
5. Andel barn som lever i ekonomiskt utsatta hushåll. (% av alla hushåll)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall	12,3 ⁶					

⁵ Siffran gäller för 2010

⁶ Siffran gäller för 2010

Rättighetsfrågor

Kommittén för rättighetsfrågor

Politiska prioriteringar och fokus:

- Ett rättighetsbaserat arbete ska öka jämlikhet och minska diskriminering
- Miljöer ska utformas och verksamheter ska bedrivas så att de är tillgängliga för alla människor
- Tillgänglighetskrav i bred mening ska ställas vid upphandling
- Invånarnas delaktighet ska öka genom förbättrad dialog
- Barnets rättigheter ska vara utgångspunkt i planering och beslut

Regionbidrag rättighetskommittén (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
35,3	36,3	36,7	37,7

Ramförändringar

- Kommittén tillskjuts 0,5 mkr från 2014 för utveckling och genomförande av demokratitorg.

Uppdrag:

- Kommittén för rättighetsfrågor får i uppdrag att följa upp måluppfyllelsen i av regionfullmäktige beslutade handlingsplaner om rättighetsfrågor samt att till Regionstyrelsen föreslå åtgärder utifrån denna uppföljning.
- Kommittén för rättighetsfrågor får i uppdrag att i samråd med Hälso- och sjukvårdsnämnderna arbeta fram en metod för medborgardialog som har målet att bättre nå och ta hänsyn till underrepresenterade grupper.
- Kommittén för rättighetsfrågor får i uppdrag att utreda förutsättningarna för genomförande av demokratitorg i egen regi.

Övergripande mål och indikatorer

- Regionstyrelsen och Kommittén för rättighetsfrågor ansvarar för att regionens verksamheter ska vara tillgängliga för alla invånare.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel sjukhus i egen regi som har inventerat 90 % av sina verksamheter i Tillgänglighetsdatabasen. (%)	Mål				50	80	90
	Utfall		saknas				
2. Andel övriga förvaltningar inom VGR som har inventerat 90 % av sina verksamheter i Tillgänglighetsdatabasen. (%)	Mål				60	70	80
	Utfall		saknas				
3. Andel privata vårdgivare med avtal med VGR som har inventerat 90 % av sina verksamheter i Tillgänglighetsdatabasen. (%)	Mål				40	60	80
	Utfall		saknas				
4. Andel bolag som har inventerat 100 % av sina verksamheter i Tillgänglighetsdatabasen. (%)	Mål				100	100	100
	Utfall		saknas				
5. Andel upphandlade leverantörer med krav på inventering i Tillgänglighetsdatabasen som är upphandlade via VGR:s inköpsorganisation som har inventerat 100 % av sina verksamheter. (%)	Mål				20	30	40
	Utfall		saknas				

- Kommittén för rättighetsfrågor ska höja kompetensen i regionorganisationen om rättighetsbaserat arbete för att minska ojämlikhet och diskriminering.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel förvaltningsledningar som genomgått en utbildning i rättighetsbaserat arbete under året (%)	Mål				30	30	40
	Utfall						
2. Andel politiker i nämnder och styrelser som genomgått en utbildning i rättighetsbaserat arbete under året (%)	Mål			35	35	30	
	Utfall		saknas				

Hälsa- och sjukvård

Politiska prioriteringar och fokus:

- Hälsa- och sjukvården ska vara lättillgänglig och ges på jämlika och jämställda villkor
- Genomföra handlingsplanen Framtidens hälsa- och sjukvård som innefattar:
 - Kulturreisan
 - Hälsöfrämjande aktiviteter och förebyggande arbete
 - Kvalitetsdriven utveckling
 - Säkerställa vården för sjuka äldre
 - Säkrad vårdplatstillgång
- Barn och ungas hälsa

Regionbidrag hälsa- och sjukvård (mkr)

	Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Hälsa- och sjukvårdsnämnder	30 629,9	31 432,0	31 956,1	32 767,0
SU – FoU Sista utposten	798,3	825,6	836,4	857,3
<i>Regionbidrag RS(HSU)</i>	<i>1 991,6</i>	<i>1 859,5</i>	<i>1 915,6</i>	<i>1 964,5</i>
Totalt exkl. regionstyrelsens särskilda medel	33 419,8	34 117,2	34 708,1	35 588,8

Ramförändringar:

- Anslaget för beroendepplatser psykiatri på 25 mkr överförs från hälsa- och sjukvårdsutskottet till hälsa- och sjukvårdsnämnderna.
- Sahlgrenska Universitetssjukhuset tillförs ökad ram på 13 mkr från 2014 avseende ansvar för FoU samt så kallade sista utposten.
- Effektiviseringskravet i gällande plan på hälsa- och sjukvårdskansliet på 5 mkr 2014 står kvar. Kravet får inte utdelas som ett generellt effektiviseringskrav till utförarna.
- Hälsa- och sjukvårdsnämnderna tillförs utökad ram på 200 mkr från 2014 inom ramen för resursfördelningsmodellen.
- Avgifterna inom slutenvården ska höjas från 80 kr till 100 kr per dygn. Intäktshöjningen ska tillfalla hälsa- och sjukvårdsnämnder samt inarbetas i överenskommelser med berörda sjukhus.
- Ramen för VG Primärvård fastställs till 5409 mkr.

Uppdrag:

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna får i uppdrag att återrapportera arbetet med det regiongemensamma arbetet inom Framtidens hälso- och sjukvård.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utifrån pågående utvecklingsarbeten inom närsjukvårdsområdet arbeta fram en plan för hur budgetens särskilda närsjukvårdssatsning inklusive prehospital vård ska användas.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram fler gemensamma vårdprocesser genom sektorsrådets arbete.

Övergripande mål och indikatorer

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska genom ett aktivt hälsofrämjande och förebyggande arbete skapa förutsättningar för invånarna att leva ett liv i hälsa.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel vårdcentraler som implementerat nationella riktlinjer för hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande metoder (fem indikatorer som fastställs efter beredning i PINT-gruppen)	Mål				Kvalitati v uppföljn	Kvalitati v uppföljn	Kvalitati v uppföljn
	Utfall				.	.	.
2. Andel 20 -21 år som besöker den kostnadsfria ungdomstandvården (%)	Mål				75	75	75
	Utfall		saknas				
3. Andel 22-23 år som besöker den kostnadsfria ungdomstandvården (%)	Mål				65	65	65
	Utfall		saknas				

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa att patienterna erbjuds vård inom de fastställda garantitiderna.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Väntetid besök BUP max 30 dagar (%)	Mål				100	100	100
	Utfall		89				
2. Väntetid läkare akutmottagning, andel som fått träffa läkare inom 1 timme (%)	Mål				60	65	70
	Utfall		46				
3. Andel som fått tid för läkarbesök i primärvården inom 7 dagar. (%)	Mål				95	95	95
	Utfall		96				
4. Andel telefonsamtal till 1177 som besvarats inom tre minuter. (%)	Mål				90	90	90
	Utfall		64				
5. Antal väntande mer än 90 dagar till besök. (november)	Mål				minska	minska	1500
	Utfall		3637				
6. Antal väntande mer än 90 dagar till behandling. (november)	Mål				minska	minska	900
	Utfall		1959				

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa en kvalitetsdriven vård i hela Västra Götaland.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Vårdrelaterade infektioner i somatisk slutenvård (andel i procent)	Mål				8	7	6
	Utfall	9,1	8,8				
2. Antal överbeläggningar på sjukhus per 100 disponibla vårdplatser.	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		3,4				
3. Genomförda läkemedels-genomgångar i primärvården 75 år och äldre (procent)	Mål				60	65	70
	Utfall	43	51				
4. Andel patienter inom cancervården som får behandlingsbeslut inom målnivå. (procent)	Mål				80	80	80
	Utfall		saknas				
5. Registrering i psykiatrins kvalitetsregister	Mål				öka	öka	öka
	Utfall		saknas				
6. Antal personer som får biologiska läkemedel per 100 000 invånare vid reumatoid artrit	Mål			(112)	130	öka	öka
	Utfall	89	97				

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa att patienterna är delaktiga i vården och vet vart de ska vända sig för vård.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Antal unika besök på 1177.se (antal miljoner)	Mål				1,7	2,0	2,4
	Utfall		1,4				
2. Patientupplevd kvalitet avseende bemötande ska öka med minst enhet (PUK) jämfört med tidigare mätning	Mål				92	93	94
	Utfall		91				
3. Patientupplevd kvalitet avseende delaktighet ska öka med minst 1 enhet (PUK) jämfört med tidigare mätning	Mål				76	77	78
	Utfall		75				
4. Antal registrerade konton i Mina vårdkontakter	Mål				110 000	140 000	160 000
	Utfall	39 000	65 000	95 000			

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska erbjuda invånarna en sammanhållen vård oavsett vårdnivå eller vårdgivare.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel patienter 75 år och äldre som fått hembesök/hemsjukvårdsbesök (VGPV) (%)	Mål				20	25	30
	Utfall		13				
2. Undvikbara slutenvårdstillfällen för 65 år och äldre. (%)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		15				
3. Återinskrivna inom inom 30 dagar 65 år och äldre (%)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		19				
4. Andel dialys i hemmet (%)	Mål				30	30	30
	Utfall		26				

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnderna ska säkerställa att vården är jämlik och jämställd.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Deltagande i screeningprogram (procent)	Mål				85	86	87
	Utfall		saknas				
2. Könsskillnad hjärtsjukvård (Fem indikatorer)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		saknas				
3. Könsskillnad strokesjukvård (Fyra indikatorer)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		saknas				
4. Utveckling av kariesfria 6-, 12- och 19-åringar i klinikområden med socioekonomiska tillägg (procent kariesfria)	Mål				förbättring	förbättring	förbättring
	Utfall		saknas				
5. Antal personer med undvikbara somatiska slutenvårdstillfällen per 100 000 invånare med tidigare psykiatrisk vård	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		saknas				

Gemensam service

Servicenämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- E-handelsprojektet ska fullföljas och implementeras i verksamheten
- Inköpsverksamhetens roll ska utvecklas och stärkas. Miljömässiga och etiska krav ska ställas vid upphandlingar
- Kvaliteten på levererade tjänster och service ska fortsätta utvecklas genom bland annat standardiserade processer
- Vårdnära servicetjänster ska utvecklas och implementeras i samarbete med berörda verksamheter
- Stärka personalens kompetens och synliggöra värdet av regionservice

Regionbidrag servicenämnden (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
9,8	113,0	111,2	114,4

Ramförändringar

- Det i tidigare plan utlagda kravet för 2014-2015 på en årlig avkastning på 60 mkr per år tas bort.
- Tidigare reducerat regionbidrag fram till 2013 har återställts med 100 mkr genom en teknisk justering mot moderförvaltningen. Regionbidraget har sedan indexerats på sedvanligt sätt 2014-2016 med reducering för fastställt effektiviseringskrav. 2014 förväntas nämnden lämna ett överskott på 75 mkr till moderförvaltningen.
- För 2015-2016 förväntas nämnden höja sitt årliga överskott till moderförvaltningen till 100 mkr, vilket ska hanteras i samband med bokslutet.
- Nämnden tillförs 3 mkr i utökad ram för kompetenshöjning rörande miljömässiga och etiska krav vid upphandlingar.
- Nämnden ska efter ordinarie uppräknings enligt index uppfylla ett krav på årlig prisjustering nedåt med 0,7 procent, vilket ska tillfalla kunderna.

Övergripande mål och indikatorer

- Servicenämnden ska genom ett samlat ansvar för samordning, produktion och leverans av serviceverksamhet inom Västra Götalandsregionen skapa förutsättningar för att frigöra resurser till kärnverksamheten.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel kvarstående serviceverksamheter som ej överförts till nämnden (%)	Mål			25	10	0	0
	Utfall		45				
2. Nöjd-Kund-Index (NKI, 5-gradig)	Mål			4,0	4,2	4,4	4,6
	Utfall		3,6				
3. Den totala produktivitetens utvecklingen inom nämndens ansvarsområde exklusive upphandlingseffekter. (Index-värde, 2012=basår)	Mål			100,7	101,4	102,1	102,8
	Utfall		100				
4. Det ekonomiska mervärdet av nämndens verksamhet (mkr)	Mål			75	75	100	100
	Utfall		76				
5. Avtalstrohet (leverantörstrohet i %)	Mål			83	86	89	92
	Utfall		80				

Fastighetsnämnden

Politiska prioriteringar och fokus:

- Att i samarbete med berörda verksamheter aktivt arbeta med att standardisera processer och arbetsmetoder
- Verksamheten ska genomsyras av miljöhänsyn
- Att hålla god kostnadseffektivitet, affärsmässighet och aktivt arbeta för att minimera vakansgraden
- Att ha bred kompetens om regionens egna fastigheter
- Öka andelen småskalig energiproduktion, såsom solceller med mera, i regionens fastigheter

Regionbidrag fastighetsnämnden (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
38,0	194,1	220,4	220,2

Ramförändringar

- Med anledning av den nya investerings- och hyresmodellen görs en teknisk justering av nämndens regionbidrag. Centrala delfinanseringsmedel avseende strategiska fastighetsinvesteringar överförs till nämnden.
- Ett fastighetsindex på 1,2 procent ska tillämpas under planperioden.
- Nämnden tillförs 15 mkr per år i utökad ram för finansiering av kapitaltjänstkostnader till följd av planerade energieffektiviseringar i regionens fastigheter.

Övergripande mål och indikatorer

- Fastighetsnämnden ska med kunskap om kundernas behov aktivt stödja regionens verksamheter med ändamålsenliga lokaler, god miljö och service samt effektivt förvalta och utveckla regionens fastigheter.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Nöjd-Kund-Index (NKI) ⁷	Mål			-	58	-	60
	Utfall		56	-		-	
2. Driftkostnad exkl. media (kr/m ² BRA) ⁸	Mål			151	151	151	151
	Utfall		143				
3. Energiförbrukning (kWh/m ² BRA) ⁹	Mål			-	190	-	180
	Utfall		198	-		-	

⁷ En femgradig skala som ligger till grund för ett index från 0 – 100. Genomförs vartannat år.

⁸ Exklusive indexuppräkningskostnader

⁹ Mäts vartannat år

Nämnden för hälsan och stressmedicin

Politiska prioriteringar och fokus:

- Att utarbeta förslag till kriterier för diplomering av sjukvårdsverksamheter, som har ett utvecklat och framgångsrikt hälsofrämjande arbetssätt

Regionbidrag nämnden för hälsan- och stressmedicin (mkr)

Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
17,4	17,7	17,9	18,3

Ramförändringar

- Inga ramförändringar sker.

Övergripande mål och indikatorer

- Nämnden ska ansvara för att erbjuda och bedriva företagshälsovård samt genom sin informations-, forsknings och utbildningsverksamhet utgöra en resurs för ett väl utvecklat hälsofrämjande arbetssätt i regionens verksamheter och bolag.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Nöjd-Kund-Index (NKI) ¹⁰	Mål			71	72	74	75
	Utfall		70				

¹⁰ En femgradig skala som ligger till grund för ett index från 0 - 100

Strategisk lednings- och uppsiktsverksamhet

Regionstyrelsen

Politiska prioriteringar och fokus:

- Styra, följa upp och stödja regionens verksamheter i arbetet att nå de av regionfullmäktige fastställda målen
- Vårda och utveckla regionens styrmodell
- Förstärka ägarstyrningen genom utveckling av bland annat analys, och verksamhetscontrolling
- Driva hållbara infrastrukturesatsningar
- Fokus på kvalitetsdriven verksamhetsutveckling
- Driva och samordna genomförandet av insatser för att nå målet "Sveriges bästa hälso- och sjukvård 2025"
- Leda och samordna regionens externa relationer
- IT/IS utvecklas som ett effektivt och värdeskapande stöd till regionens invånare och verksamheter

Politiska prioriteringar och fokus medarbetare:

- Säkra kompetensförsörjningen i Västra Götalandsregionen
- Heltid ska utgöra norm för anställning i Västra Götalandsregionen
- Utveckla arbetsgivarrollen genom stärkt arbetsmiljö, ökad jämställdhet, trygga anställningsförhållanden och ökade utvecklingsmöjligheter
- Skapa ett genuskompetent ledarskap

Regionbidrag Strategisk lednings- och uppsiktsverksamhet(RS) (mkr)

	Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Regionstyrelsen	3 111,8	3 469,8	3 576,2	3 681,6
- Varav planerad ram HSU	1 991,6	1 859,5	1 915,6	1 964,5
- Varav planerad ram PU	192,3	270,8	339,3	362,8

Ramförändringar

- Enligt gällande plan åläggs regionstyrelsen ett effektiviseringskrav på administration med 10 mkr samt ytterligare ett krav på 5 mkr på hälso- och sjukvårdsavdelningen.
- Anslaget för obesitas och ortopedi-insatser på 193 mkr överförs från hälso- och sjukvårdsutskottet till ägarutskottet. Medlen ska avropas mot faktisk produktion.
- Effektiviseringskravet på kurser och konferenser på 10 mkr 2014 fortsätter enligt gällande plan och är utfördelade på berörda nämnder/styrelser.
- Effektiviseringskravet på konsultkostnader på ytterligare 50 mkr per år 2014-2015 fortsätter enligt gällande plan och är utfördelade på berörda nämnder och styrelser.

- Regionstyrelsen tillförs utökad ram på 200 mkr från 2014 för att möta behov av ytterligare insatser inom hälso- och sjukvården. Därutöver har ytterligare 200 mkr ställts till regionstyrelsens förfogande avseende tillgänglighetssatsningar i hälso- och sjukvården i enlighet med regionfullmäktiges beslut 2012.
- För att finansiera övergångskostnader för den nya hyresmodellen 2014 tillförs utökad ram på 20 mkr från 2014. Medlen bibehålls under hela perioden.
- För att öka regionens insatser inom medicinsk forskning ställs ytterligare 10 mkr per år till förfogande. Därutöver finansieras regionens kostnad för medverkan vid klinisk behandlingsforskning enligt överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) med 8,4 mkr från 2014.
- IT-verksamheten tillförs utökad ram på 15 mkr från 2014.
- För fortsatt satsning på fri barn- och ungdomstandvård tillförs 20 mkr per år i ramökning 2014-2015.
- För fortsatt satsning på subventionerade glasögon till barn och unga tillförs ytterligare 5 mkr i ramökning från 2014.
- För fortsatt utveckling av insatser inom närsjukvården och prehospital vård tillförs ytterligare 25 mkr i ramökning från 2014.
- Regionens kostnader för Skandionkliniken finansieras från 2015 med 12 mkr per år.
- Satsning på betald specialistutbildning för sjuksköterskor förlängs även under 2016. Regionstyrelsen tillförs utökad ram på 15 mkr per år under planperioden.
- Ansvaret för ST-tjänster, hittills finansierade av personalutskottet, ska överföras till hälso- och sjukvårdsnämnderna.
- Satsning på jämställda löner samt lönestruktur fortsätter. 50 mkr per år avsätts enligt plan 2014-2015.
- För att motverka den höga ungdomsarbetslösheten avsätts ytterligare 10 mkr i ramökning från 2014 till praktikplatser och feriearbete. Medlen behålls under planperioden 2014-2016. Ytterligare insatser görs inom regionutvecklingsnämndens område.

Uppdrag:

- Regionstyrelsen får i uppdrag att fullfölja arbetet med produktions- och kapacitetsplanering inom hälso- och sjukvården samt återkomma med lägesrapporter under året.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att i samband med detaljbudgeten redovisa förslag till organisering och former för en utökad regional produktionsstyrning, inklusive principer för finansiering och prissättning samt eventuella budgetjusteringar.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att analysera framtida rekryteringsbehov inom bristyrken samt återkomma med förslag till insatser som säkrar regionens rekryteringsbehov.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att skapa långsiktig form för organisation av arbetsmarknadsnoder.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en projektöversyn inom personalområdet som tydliggör projektens status och framtida finansiering och organisering.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utifrån de framtagna friskfaktorerna ta fram en implementeringsplan för hur vi når en hälsofrämjande arbetsplats.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att utreda hur Västra Götalandsregionen kan bli en Fair Trade region.

- Regionstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av ägardirektiven till regionägda bolag. I översynsarbetet ska även ingå hur bolagen kan omfattas av regiongemensamma effektiviseringskrav.
- Regionstyrelsen får i uppdrag att följa kostnadsutvecklingen inom kollektivtrafiken samt vid behov vidta nödvändiga åtgärder inom ramen för styrelsens oförutsedda medel. Insatserna får uppgå till maximalt 50 mkr.
- Regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda hur sjuksköterskestudenter, vid Västra Götalands lärosäten, redan i inledningen på sjuksköterskeprogrammet kan erbjudas anställning hos regionen efter examen.

Övergripande mål och indikatorer

- Regionstyrelsen ska leda, samordna och utveckla formerna för det regiongemensamma arbetet genom att bland annat standardisera metoder, modeller och arbetsformer för förvaltningarnas och bolagens verksamheter.

	2012	2013	2014	2015	2016
1. Standardiserade regiongemensamma metoder, modeller eller arbetsformer som tillämpats under året.					Kvalitativ uppföljning
2. Uppföljda policys och styrdokument under året					Kvalitativ uppföljning

- Regionstyrelsen ska genom sin uppsikts- och controllingverksamhet verka för att regionens nämnder och styrelser tillämpar god ekonomisk hushållning samt bedriver verksamheten med hög kvalitet och inom fastställda ekonomiska ramar.

	2012	2013	2014	2015	2016
1. Analys av måluppfyllelsegrad inom respektive verksamhetsområde, i augusti och vid bokslut					Kvalitativ uppföljning
2. Analys av differens mellan första budgetprognos i mars respektive i november					Kvalitativ uppföljning

- Regionstyrelsen ska genom ett aktivt arbete stärka varumärket Västra Götalandsregionen.

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel som tilldelar Västra Götalandsregionen betyget BRA i SOM-undersökningen avseende insatser som främjar sysselsättning (%)	Mål			16	18	20	22
	Utfall	10	14				
2. Andel som tilldelar Västra Götalandsregionen betyget BRA i SOM-undersökningen avseende insatser som främjar företagande (%)	Mål			18	20	22	24
	Utfall	12	15				
3. Andel i SOM-undersökningen som är mycket nöjda eller ganska nöjda med hur den regionala demokratin fungerar (%)	Mål			76	78	80	82
	Utfall	67	74				
4. Andel i SOM-undersökningen som anser att regionstyrelsen sköter sitt arbete mycket bra eller ganska bra (%)	Mål			22	24	26	28
	Utfall	15	20				

- Regionstyrelsen ska företräda regionen utåt samt aktivt verka för att stärka och utveckla samarbetet med regionala, nationella och internationella aktörer samt vara drivande i att påverka beslut som är av strategisk betydelse för Västra Götalandsregionen.

		2012	2013	2014	2015	2016
1. Antal nationella och internationella påverkansnätverk i vilka regionstyrelsen har en aktiv roll						Kvalitativ uppföljning

- Regionstyrelsen ska trygga den långsiktiga kompetensförsörjningen

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Antalet sjuksköterskor som får sin specialistutbildning betald av regionens gemensamma medel	Mål			60	120	180	180
	Utfall						
2. Kostnaden för bemanningsläkare (mkr)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		449				
3. Kostnaden för bemanningssjuksköterskor(mkr)	Mål				minska	minska	minska
	Utfall		26				

- Regionstyrelsen ska stärka regionen som en attraktiv arbetsgivare

		2011	2012	2013	2014	2015	2016
1. Andel anställda med erbjuden heltidsanställning (%)	Mål			80	85		
	Utfall		saknas				
2. Andelen chefer som genomgått utbildning i genuskompetent ledarskap (%)	Mål				60	90	95
	Utfall		saknas				
3. Andelen medarbetare som upplever arbetsmiljön som god i medarbetarenkäten (%)	Mål				70		80
	Utfall		saknas				
4. Andelen medarbetare som upplever delaktigheten som god i medarbetarenkäten (%)	Mål				70		80
	Utfall		saknas				
5. Andelen anställda som har en kompetensutvecklingsplan (%)	Mål				70	80	90
	Utfall		saknas				
6. Andelen tillfälliga anställningar (%)	Mål				14	14	13
	Utfall		14,4				

Övriga finansierade verksamheter

Regionbidrag övriga finansierade verksamheter (mkr)

	Detaljbudget 2013	Budget 2014	Plan 2015	Plan 2016
Regionfullmäktige	65,9	75,2	76,4	78,6
Revisorskollegiet	23,3	23,9	24,2	24,9
Patientnämnd	15,2	15,5	15,7	16,2
Arkivnämnd	26,7	27,7	28,1	29,0

Ramförändringar

- Regionfullmäktige tillförs utökad ram på 8 mkr för att klara verksamhetens åtaganden.
- Tidigare ramminskning på 0,6 mkr återförs revisorskollegiet från 2014.
- Tidigare ramminskning på 0,3 mkr återförs patientnämnderna från 2014.
- Arkivnämnden tillförs utökad ram på 0,4 mkr från 2014 för finansiering av sjukhusens arkivmaterial.

Ekonomiska förutsättningar

Efter en besvärlig höst och vinter med svag tillväxt tar nu svensk ekonomi sakteligen bättre fart inför vår och sommar, skriver SKL i sin aprilprognos. Det finns vissa indikationer på att ekonomin rör sig mot ljusare tider. Det kommer dock enligt prognosen att ta tid innan svensk ekonomi fullt ut är på fötterna igen, huvudsakligen beroende av utvecklingen i vår omvärld. Den relativt svaga tillväxten bedöms vidare medföra att arbetslösheten biter sig fast på rekordhöga drygt 8 procent. Under 2014–2016 beräknas skatteunderlagets reala tillväxt, ligga på en förhållandevis låg nivå, 0,8-1,6 procent. En gynnsam utveckling förutsätter dock en återhämtning och stabilisering av läget på arbetsmarknaden. Prognoserna visar att det är först en bit in på 2014 som arbetsmarknadsläget mer påtagligt börjar ljusna. Tillväxten i ekonomin för åren 2014–2016 förväntas i hög grad bero på inhemska faktorer.

Mot bakgrund av det ekonomiskt osäkra läget är en avvaktande och balanserad hållning nödvändig för att inte skapa alltför tvära kast i regionens verksamheter. Detta har tagits i beaktande vid ekonomiska prioriteringar i denna budget.

Hållbar ekonomisk utveckling

Att skapa ekonomiskt utrymme för nya satsningar och reformer samt investering i verksamheten är en grundförutsättning för långsiktig utveckling och stabilitet. En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att bygga upp ekonomiska resurser under gynnsamma år för att klara år med vikande ekonomi. Det kan bland annat säkerställas genom att hålla tillbaka alltför stor nettokostnadsökning.

Finansiell inriktning

Västra Götalandsregionens övergripande finansiella inriktning är att uppnå en stabil ekonomi som kännetecknas av långsiktighet och hållbarhet. Ett positivt resultat ska därför eftersträvas.

Eget kapital, pensioner och likviditet

Avsättningen till det egna kapitalet och likviditeten ska upprätthållas under perioden. Det är viktigt för att klara regionens kort- och långsiktiga åtaganden samt finansiera behovet av investeringar.

En hög betalningsberedskap är en viktig utgångspunkt för Västra Götalandsregionens finansiella mål i nuvarande ekonomiska läge. Betalningsberedskapen innebär att kunna hantera tillfälliga påfrestningar av likviditeten. Det innebär behov av såväl likvida medel som så kallade lånelöften från kreditgivare. Västra Götalandsregionens goda rating hos internationella kreditvärderingsföretag är ett resultat av de senaste årens balanserade och positiva ekonomiska politik. Regionens goda finansiella anseende ska upprätthållas, att behålla nuvarande rating är således fortsatt av stor betydelse.

Goda regionala finanser

En viktig utgångspunkt i den ekonomiska politiken är att varje generation ska bära sina egna kostnader för den servicenivå man själv beslutar om.

Nämnder, styrelser och förvaltningar har att värna om och utveckla verksamheterna på ett för medborgarna kvalitativt, säkert och effektivt sätt inom ramen för den budget som regionfullmäktige anvisar. Ekonomi i balans är en självklar målsättning för samtliga verksamheter.

Den finansiella inriktningen i budgeten är att skapa en trygg bas för verksamheten utan att ge avkall på kravet på att driva ett kontinuerligt utveckling- och effektiviseringsarbete. Inriktningen är således att både satsa och spara där sådant anses motiverat.

Finansiella mål:

- Nettokostnaderna ska inte överstiga summan av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Resultatets andel ska långsiktigt uppgå till minst 1 procent av bruttokostnaderna.
- Det egna kapitalet ska som lägst uppgå till 3000 mkr.
- Västra Götalandsregionen ska ha god betalningsberedskap genom snabb tillgång till likvida medel.
- Västra Götalandsregionen ska bibehålla nuvarande kreditrating.

Skattesatsen

Skattesatsen föreslås till 11 kr och 13 öre per skattekrona för planperioden 2014-2016. Skattesatsen beaktar dock inte den aviserade förändringen av det statliga skatteutjämningsystemet. De preliminära beräkningsunderlagen för skatteutjämningsbidraget påverkar den regionala ekonomin negativt med ca 500-550 mkr. Effekten 2014 beräknas till ca 200-250 mkr. Om riksdagen under hösten beslutar enligt föreliggande förslag kan en justering av skattesatsen under hösten inte uteslutas. En skattehöjning på ca 10 öre per skattekrona krävs för att kompensera för de minskade skatteintäkterna.

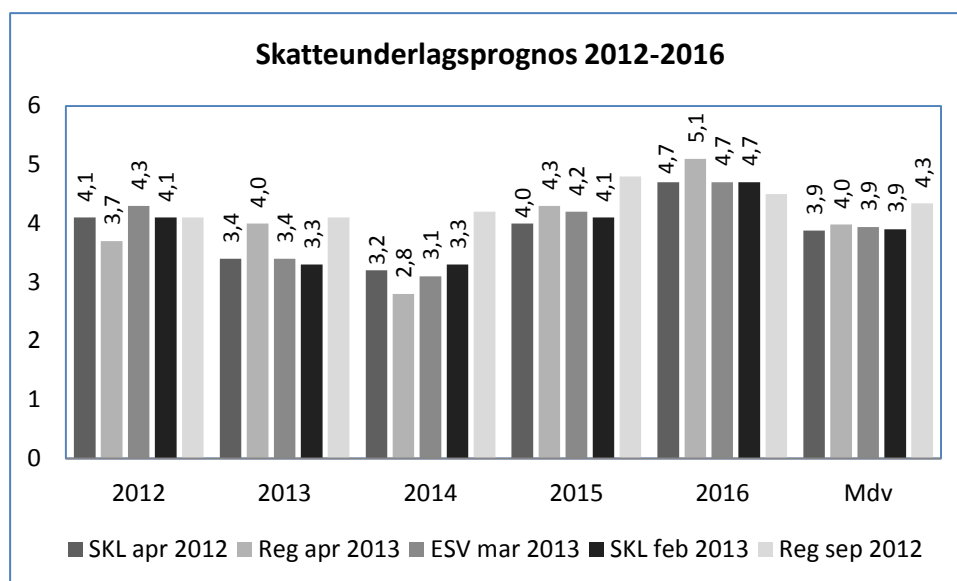
Med en skattesats på 11 kronor och 13 öre bedöms skatteintäkter och generella statsbidrag uppgå till:

	Prog 2014	Prog 2015	Prog 2016
Skatteintäkter	34 743	36 052	37 679
Kommunalekonomisk utjämning	4 253	4 292	4 320
Totalt	38 996	40 344	41 999

Utveckling av skatteunderlag och skatteintäkter

SKL:s prognos för skatteunderlagsutvecklingen under perioden 2014 till 2016 varierar från 3,2 procent 2014 till 4,7 procent 2016. SKL:s prognos är något lägre än regeringens och Ekonomistyrningsverkets bedömning. Skillnaderna är dock små. Utvecklingen framgår av diagrammet nedan:

Prognos över skatteunderlagets utveckling (%) 2012-2015

Investeringar som moderniserar och värdesäkrar tillgångar

Västra Götalandsregionen har fortsatt behov av omfattande investeringar för att möta de tekniska och verksamhetsmässiga behoven. För planperioden föreslås följande investeringsramar:

Investeringsramar för planperioden 2014-2016

	2014	2015	2016	Totalt
Fastighetsinvesteringar grundnivå	443	455	467	1 365
Totalt fastighetsinvesteringar	1 856	2 154	1 851	5 862
Utrustningsinvesteringar	1 089	1 023	1 048	3 160
Västtrafik	275	365	275	915
Strategiska IT-investeringar	80	58	26	164
Total investeringsnivå	3 300	3 600	3 200	10 100

Under perioden ska planerade investeringar genomföras inom ram och i enlighet med investeringsplanen. Särskilda medel avsätts för strategiska IT-investeringar. De avser nödvändiga investeringar i syfte att underlätta överväxling till modernare system.

Uppdrag:

- Regionstyrelsen ska genomföra investeringsplanen, vid behov görs nödvändiga justeringar av planen.

Lånebehov 2014

Västra Götalandsregionens finansiering av investeringarna under de senaste åren har uteslutande skett av egen kraft. För att hantera kortsiktiga variationer i likviditeten under 2014 kan behov av upplåning uppstå. Regionstyrelsen bemyndigas att uppta lån under 2014 om ett högsta belopp om 3 000 mkr för att hanteras i enlighet med föreskrifterna i finanspolicyn.

Ekonomiska förutsättningar för regionens verksamheter

Det är varje ansvarig nämnds eller styrelses ansvar att bedriva verksamheten inom de ramar som regionfullmäktige har fastställt i budgeten, om inget annat beslutas. Att överskrida de ekonomiska ramarna innebär således att man sätter sig över demokratiskt fattade beslut.

Uppdrag:

- Alla verksamheter ska ha kostnadskontroll och redovisa ekonomisk balans.
- Regionstyrelsen ska tillämpa stor restriktivitet vid prövning av användning av det egna kapitalet.
- Alla verksamheter ska arbeta för att öka sin produktivitet och effektivitet.

Generellt effektiviseringskrav

Ett ständigt pågående förbättringsarbete ska genomföras i samtliga verksamheter för att möta nya krav och nya möjligheter med förändrad verksamhet. Ny verksamhet ska, om ingen särskild prioritering föreligger, alltid prövas mot möjligheter till förändring eller avveckling av befintlig verksamhet. Ett aktivt förändrings- och effektiviseringsarbete skapar utrymme att möta ökade behov och tillgodogöra sig nya metoder och ny teknik. En del i effektiviserings- och förbättringsarbetet är att det ger utrymme att göra nya satsningar. Mål om ekonomi i balans, hög kvalitet i alla verksamheter samt utveckling och förnyelse går hand i hand.

Det generella effektiviseringskravet trappas ned under planperioden enligt nedan:

	2014	2015	2016
Effektiviseringskrav (%)	0,6	0,5	0,3

Regionfullmäktige fastställer därmed ett krav på effektivisering i befintlig verksamhet. Kravet ska även vägas in i de överenskommelser och uppdrag som tecknas mellan beställare och utförare. Inom hälso- och sjukvården ska 2-åriga överenskommelser tecknas. Effektiviseringskravet riktar sig i första hand till utförarna. Varje beställare har dock att i dialog med berörda utförare bidra till arbetet.

Att hantera ett krav på effektivisering som ett generellt sparbeting är att inte ta itu med förändrings- och förbättringsarbetet. Arbetet ska präglas av helhetstänkande och långsiktighet. Därför måste effektiviseringskravet hanteras på styrelse- och ledningsnivå. Utförarstyrelserna ska ta ett tydligt ansvar för genomförandet och ta fram inriktningar och precisera arbetsätt som säkerställer att effektiviseringskravet inte fördelas ut jämnt över hela verksamheten. Uppföljning ska ske i samband med ordinarie rapportering till nämnder och styrelser.

Regionstyrelsen leder och samordnar Västra Götalandsregionens arbete och har ett övergripande ansvar för styrelser och nämnders verksamhet. Utifrån ett koncernperspektiv har regionstyrelsen det övergripande ansvaret för att tydliggöra roller, spelregler och ansvarsfördelning inom ramen för den organisation regionfullmäktige beslutat om. Regionstyrelsen kommer därför att följa upp hur tillämpningen av effektiviseringskravet hanteras i verksamheten.

Uppdrag:

- Utförarstyrelserna ska i dialog med beställarna säkerställa att effektiviseringskravet inte hanteras som ett generellt sparbeting som fördelas ut jämnt över hela organisationen.

Löne- och prisutveckling

Bedömning av utvecklingen av priser, löner och andra kostnader utgår från den prognos som Sveriges Kommuner och Landsting redovisat i februari 2013. SKL:s prognos inklusive och exklusive läkemedel tillämpas för generell uppräknings av regionbidragen. Från och med 2012 tillämpas SKL:s nya index, de så kallade LPIK.¹¹

Landstingsprisindex enligt LPIK in- respektive exklusive läkemedel, procent.

	2013	2014	2015	2016
SKL apr 2013, inkl läkemedel	1,8	2,4	1,8	2,8
SKL apr 2013, exkl läkemedel	2,1	2,8	2,1	3,2
SKL feb 2013, inkl läkemedel	1,7	1,9	2,8	2,8
SKL feb 2013, exkl läkemedel	2,1	2,1	2,9	3,3

Regionbidragen till hälso- och sjukvården räknas upp med LPIK inklusive läkemedel och övriga regionbidrag med LPIK exklusive läkemedel. Fastställt index ska oavkortat lämnas vidare till verksamheten.

Styrning och ledning

Målstyrningsmodellen i Västra Götalandsregionen avser att tydliggöra vad som ska fokuseras i verksamheten. I och med årets budget tas ytterligare steg i arbetet att tydliggöra vilket resultat som ska åstadkommas inom respektive verksamhetsområde i regionen. Det handlar ytterst om att demokratiska beslut och överväganden ska få genomslag i den verksamhet som bedrivs med de resurser invånarna ställer till förfogande genom skatten. Samtliga nämnder och styrelser ska ha fullmäktiges mål som utgångspunkt för fortsatt planering och genomförande.

De prognoser och analyser som tas fram till regionfullmäktige och regionstyrelsen ska präglas av helhetsperspektiv samt hålla god analytisk kvalitet som kan utgöra relevant beslutsunderlag. Samarbete över organisatoriska gränser till exempel inom hälso- och sjukvården ska fortsätta och förstärkas. Sammanvägda analyser inom varje område där verksamhetsresultat och ekonomi vägs ihop ska ständigt utvecklas.

Under perioden ska arbetet med att skapa transparens genom öppna jämförelser på verksamhetsnivå fortsätta och innehålla kvalitativa eller andra resultat som anses ha stort värde för medborgarna eller för verksamhetens fortsatta utveckling. Resultaten ska kunna redovisas på olika organisatoriska nivåer. Resultaten ska redovisas öppet för medborgarna, till exempel på webben.

Västra Götalandsregionen strävar efter att integrera jämställdhetsarbetet i varje beslutsfråga. Jämställdhetsarbetet får inte bedrivas separat utan ska integreras i ordinarie rutiner – så kallad jämtegrering. Det innebär att budgetar, detaljbudgetar, utredningar och beslutsunderlag ska redovisa vilka förhållanden som råder för kvinnor respektive män, samt lämna förslag för ökad jämställdhet. Samma sak gäller i utvärderings- och uppföljningsarbete.

¹¹ Skillnaden mot tidigare index, LPI, är sättet att beräkna löneförändringarna. I LPIK ska varken förskjutningar i yrkes- eller ålderssammansättning påverka lönepriset.

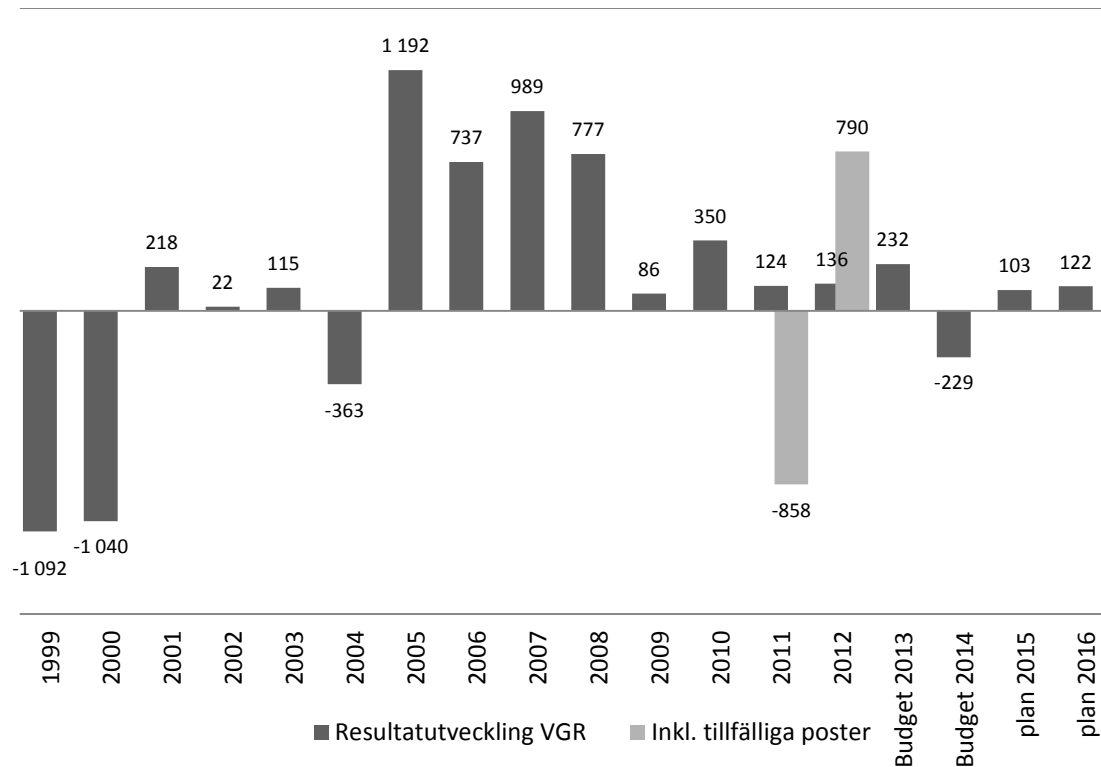
Uppdrag:

- Regionstyrelsen ska senast i oktober 2013 redovisa hur styrelsen avser att genomföra budgeten, vilket arbete som ska bedrivas samt hur en genomarbetad uppföljning under budgetåret ska ske.
- Regionstyrelsen ska senast i samband med behandlingen av förslaget till sin egen detaljbudget för 2014 beskriva hur genomförandet av uppdrag i budgeten på ett samlat sätt ska redovisas.
- Alla nämnder och styrelser ska jämtgrera budgetar och årsredovisningar. Regionstyrelsen ska i regionens gemensamma årsredovisning redovisa resultatet av det samlade arbetet hos verksamheter och förvaltningar för att integrera jämställdhetsperspektivet under året.

Resultatutveckling

Västra Götalandsregionens resultatutveckling sedan 2008 och prognosen för planperioden framgår av nedanstående diagram. Ett högre årligt resultat är en självklar målsättning och ska eftersträvas. För 2014 redovisas ett negativt resultat. En successiv positiv utveckling beräknas dock ske under planperioden. Över perioden 2014-2016 beräknas ett 0-resultat kunna redovidas.

Resultatutveckling 2008-2016 (mkr)

Eget kapital

Användning av eget kapital förutsätter godkännande av regionstyrelsen och ska fortsatt ske med yttersta restriktivitet. Prövning kommer att ske endast i samband med fastställande av detaljbudgeten om inga synnerliga skäl föreligger.

Moderförvaltning och koncernbank

Till regionstyrelsens ansvarsområde hör, utöver regionbidraget till regionstyrelsen, även koncernbanken och moderförvaltningen. Regionstyrelsen äger därför rätt att disponera medel inom koncernbanken och moderförvaltningen.

Planeringsdirektiv

I särskilda planeringsdirektiv ska regionstyrelsen ange förutsättningar för överenskommelser och budgetarbete.

Enligt gällande riktlinjer för budgetarbetet ska vårdöverenskommelser och detaljbudgetar fastställas senast 30 september respektive 1 november 2013.

Regionbidrag (mkr)

	Detaljbudget 2013	Regionbidrag 2014	Plan 2015	Plan 2016
Regionfullmäktige	65,9	75,2	76,4	78,6
Regionstyrelsen	3 111,8	3 469,8	3 576,2	3 681,6
Folkhälsokommittén	41,7	42,5	43,1	44,4
Kommittén för rättighetsfrågor	35,3	36,3	36,7	37,7
Sahlgrenska Universitetssjukhuset	798,3	825,6	836,4	857,3
Revisorskollegiet	23,3	23,9	24,2	24,9
Patientnämnd	15,2	15,5	15,7	16,2
Arkivnämnd	26,7	27,7	28,1	29,0
Fastighetsnämnd	38,0	194,1	220,4	220,2
Servicenämnd	9,8	113,0	111,2	114,4
Nämnd Hälsan & stressmedicin	17,4	17,7	17,9	18,3
HSN 1, norra Bohuslän	1 589,9	1 612,2	1 639,1	1 680,7
HSN 2, Dalsland	984,3	998,9	1 015,6	1 041,3
HSN 3, Trestad	3 146,2	3 212,6	3 266,2	3 349,0
HSN 4, mellersta Bohuslän	2 219,2	2 301,2	2 339,5	2 398,9
HSN 5, Göteborg centrum-väster	4 201,4	4 312,9	4 385,1	4 496,5
HSN 6, Mittenälvsborg	1 797,4	1 841,2	1 871,8	1 919,3
HSN 7, södra Bohuslän	2 290,6	2 357,8	2 397,1	2 458,0
HSN 8, Sjuhäradsbygden	3 779,3	3 848,7	3 912,7	4 012,0
HSN 9, västra Skaraborg	2 599,9	2 653,3	2 697,6	2 766,1
HSN 10, östra Skaraborg	2 670,9	2 720,4	2 765,8	2 835,9
HSN 11, Göteborg Hisingen	2 521,4	2 640,4	2 684,4	2 752,5
HSN 12, nord-östra Göteborg	2 829,4	2 932,2	2 981,1	3 056,7
Regionutvecklingsnämnd	618,5	658,4	667,3	686,6
Kulturnämnd	978,2	1 019,5	1 043,4	1 073,7
Miljönämnd	66,8	70,2	70,2	72,3
Kollektivtrafiknämnden	3 349,3	3 673,0	3 731,7	3 870,0
Koncernbanken	-310,5	-311,0	-311,5	-311,5
Moderförvaltningen	2 412,9	1 801,2	2 057,3	2 556,5
Summa regionbidrag	41 928,5	43 184,6	44 200,9	45 837,2

Investeringsplan

	2014	2015	2016	Summa
Angereds Närsjukhus	282	52	0	334
NU, Vård 2010, fortsatta delprojekt	5	0	0	5
SkaS/Lidköping, etapp 3-4	5	0	0	5
SU, Bild och intervention etapp 1 och 2	275	248	83	606
Alingsås, etapp 5A-7	26	148	94	268
Kungälv, projekt 2, vårdblock	63	130	200	393
NU, vårdhygieniska krav	45	50	50	145
NU/Uddevalla sjukhus, operation, ortopedi	125	125	0	250
Regionservice, materialförsörjning	7	15	15	37
Regionservice, ombyggnad kök	25	25	25	75
Regionservice, paket breddinförande	100	100	90	290
Regionservice, servicepaket 2 sjukhus, måltid	10	0	0	10
SkaS, Skövde, ombyggnad inkl PCB	90	90	120	300
SkaS/Mariestad, diagn. center, entré	7	0	0	7
SU, Bild och intervention etapp 3	2	5	18	25
SU/Möndal, hus R	30	110	97	237
SU/Östra, Drottning Silvias barnsjukhus	100	300	240	640
SU/Östra, förlossning, neonatal, antenatal	40	75	100	215
Dalslands folkhögskola, elevhem	9	9	0	18
Västfastigheter energiinvesteringar	150	150	150	450
Totalt fastighetsinvesteringar enligt ovan	1 413	1 699	1 384	4 497
Fastighetsinvesteringar grundnivå	443	455	467	1 365
Totalt fastighetsinvesteringar ¹²	1 856	2 154	1 851	5 862
Utrustningsinvesteringar	1 089	1 023	1 048	3 160
Västtrafik	275	365	275	915
Strategiska IT-investeringar	80	58	26	164
Total investeringsnivå	3 300	3 600	3 200	10 100

¹² Differensen i summa beror på beräkningar i löpande eller fasta priser

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta:

- att fastställa regionbidrag till styrelser, nämnder och verksamheter för år 2014 enligt föreliggande förslag till budget
- att fastställa inriktningen för åren 2015-2016 som underlag för den fortsatta planeringen
- att fastställa skattesatsen för 2013 till 11 kronor och 13 öre per skattekrona
- att fastställa i budgeten angivna finansiella mål
- att anta föreslagen investeringsplan samt bemyndiga regionstyrelsen att utifrån en investeringsram om maximalt 3 200 för 2014, 3 500 mkr 2015 samt 3 100 mkr 2016 mnkr besluta om låneramar för planperioden 2014-2016
- att bemyndiga regionstyrelsen att under 2014 uppta lån om ett högsta belopp av 3000 mnkr att hanteras enligt föreskrifterna i finanspolicyn
- att bemyndiga regionstyrelsen att fatta beslut om tekniska justeringar av regionbidrag till nämnder och styrelser under förutsättning att ärendena inte fordrar särskilt beslut i fullmäktige
- att fastställa fastighetsindex till 1,2 procent för planperioden som underlag till beräkning av hyror
- att bemyndiga regionstyrelsen att utforma förslag till samt besluta om en avgiftshöjning inom slutenvården med 80-100 kr per patient från och med 2014.
- att fastställa ramen för VG primärvård till 5409 mkr
- att justera taxor inom kollektivtrafiken med upp till maximalt 6 procent för 2014
- att fastställa ett resultatkrav på servicenämnden på 75 mkr för 2014 samt 100 mkr från och med 2015
- att uppdra åt regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden, kollektivtrafiknämnden och miljönämnden att senast 30 september 2013 lämna uppdrag till respektive verksamheter
- att uppdra åt servicenämnden att senast 30 september 2013 teckna serviceöverenskommelser med berörda verksamheter
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna att senast 30 september 2013 fatta beslut om eller bekräfta ersättningar för 2014 avseende länssjukvård
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna att senast 30 september 2013 fatta beslut om eller bekräfta beställning och ersättning för 2014 avseende högspecialiserad vård
- att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnderna och i förekommande fall hälso- och sjukvårdsutskottet att träffa eller bekräfta överenskommelser med berörda styrelser och förvaltningar inom hälso- och sjukvården och tandvården avseende ersättningar, vårdnivåer, vårdinriktningar med mera senast 30 september 2013
- att uppdra åt styrelser, nämnder och verksamheter att senast den 1 november 2013 till regionstyrelsen avrapportera detaljbudgeten för 2014 samt flerårsplan för 2015 - 2016 för den egna verksamheten

att i övrigt godkänna förslaget till budget för 2014 och i budgetförslaget ange övergripande mål, indikatorer samt uppdrag, direktiv och inriktningar samt i övrigt godkänna förslaget till plan för åren 2015-2016

Resultat och balansräkning

Resultaträkning

<i>Resultaträkning (mnkr)</i>	2014	2015	2016
Verksamhetens intäkter	10 992	11 193	11 513
Verksamhetens kostnader	-52 122	-53 158	-54 946
Avskrivningar	-1 747	-1 789	-1 810
RESULTAT 1; Verksamhetens nettokostnad	-42 877	-43 754	-45 242
Skatteintäkter	34 743	36 052	37 679
Kommunalekonomisk utjämning	4 253	4 292	4 320
Generella statsbidrag	3 810	3 810	3 810
Finansiella intäkter	181	185	190
Värdesäkring pensioner	-302	-440	-592
Finansiella kostnader	-37	-42	-43
RESULTAT 2; Resultat före extraordinära poster	-229	103	122
RESULTAT 3; Årets resultat	-229	103	122
Finansiella poster (mnkr)			
Försäljning av anläggningstillgångar	0	0	0
Nya lån	0	0	0
Nettoinvesteringar	3 300	3 300	3 100
Amortering av lån och långfristiga skulder	0	0	0

BALANSRÄKNING

<i>Balansräkning (mnkr)</i>	<i>UB 2014</i>	<i>UB 2015</i>	<i>UB 2016</i>
Immateriella anläggningstillgångar	23	22	21
Materiella anläggningstillgångar			
- Byggnader och mark	12 787	14 233	15 366
- Maskiner och inventarier	6 643	6 927	7 127
Finansiella anläggningstillgångar	573	573	573
Anläggningstillgångar	20 026	21 755	23 087
Omsättningstillgångar			
Förråd	450	450	450
Kortfristiga fordringar	6 381	6 570	6 725
Kortfristiga placeringar	4 403	3 889	3 889
Kassa och bank	730	730	730
Summa omsättningstillgångar	11 964	11 639	11 794
TILLGÅNGAR	31 990	33 394	34 881
Ingående eget kapital	5 405	5 176	5 279
Årets förändring	-229	103	122
Eget kapital	5 176	5 279	5 401
Avsättning pensioner	13 578	14 661	15 985
Övriga avsättningar	1 148	1 148	1 148
Avsättningar	14 726	15 809	17 133
Långfristiga skulder	1 316	1 316	1 316
Kortfristiga skulder	10771	10990	11031
Skulder	12 087	12 306	12 347
EGET KAPITAL, SKULDER OCH AVSÄTTNINGAR	31 989	33 394	34 881

Budgetförslag 2014, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet i Västra Götalandsregionen